

Kúria

ítélet

Az ügy száma: Bhar.I.302/2019/20.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: . Csák Zsolt a tanács elnöke
dr. Gimesi Ágnes előadó bíró
dr. Sebe Mária bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2019. október 29.

Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): I. rendű vádlott
II. rendű vádlott
III. rendű vádlott

Elsőfok: Fővárosi Törvényszék, 25.B.1054/2015/98. számú ítélet
tárgyalás, 2018. április 24. napján

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 2.Bf.160/2018/24. számú ítélet
nyilvános ülés, 2018. december 18. napján

Az indítvány előterjesztője: I. rendű vádlott és védője,
II. rendű vádlott és védője,
III. rendű vádlott és védője,

Az indítvány iránya: a vádlottak javára

Rendelkező rész

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt indult büntetőügyben a vádlottak és védőik másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.160/2018/24. számú ítéletét I. rendű vádlott, II. rendű vádlott és III. rendű vádlott vonatkozásában megváltoztatja,

I. rendű és II. rendű vádlott terhére megállapított vagyon elleni bűncselekmény helyes törvényi megjelölése: Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont.

III. rendű vádlott terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekményt társtettesként elkövetettnek minősíti.

I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 (kettő) évre enyhíti, annak végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti és a közügyektől eltiltás mellékbüntetést mellőzi.

Az I. rendű vádlott - a szabadságvesztés végrehajtásnak utólagos elrendelése esetén - a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható legkorábban feltételes szabadságra.

II. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 (egy) év 6 (hat) hónapra enyhíti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárás során felmerült összesen 60.180 (hatvanezer-száznyolcvan) forint bünygyi költségbl I. rendű vádlott 24.180 (huszonnégyezer-száznyolcvan) forintot, II. rendű vádlott 18.000 (tizennyolcezer) forintot és III. rendű vádlott 18.000 (tizennyolcezer) forintot köteles külön felhívásra az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2018. április 24. napján meghozott 25.B.1054/2015/98. számú ítéletében

- I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettének kísérletében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §) és hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért I. rendű vádlottat - halmazati büntetésül - két év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 200 napi tétel pénzbüntetésre, hat év gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra és négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés napi tételének összegét 20.000 forintban állapította meg. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról. Megállapította, hogy az I. rendű vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

I. rendű vádlottat az ellene különösen nagy kárt okozó, folytatólagosan elkövetett csalás bűntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

- II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettének kísérletében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont] és bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §).

Ezért a II. rendű vádlottat - halmazati büntetésül - egy év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a II. rendű vádlott - a szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése esetén - a büntetése kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

II. rendű vádlottat az ellene különösen nagy kárt okozó, folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett csalás bűntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

- III. rendű vádlottat az ellene különösen nagy vagyoni hátrányt okozó, társtettesként elkövetett költségvetési csalás bűntettének kísérlete [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont] és bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk. 345. §) miatt emelt vád alól felmentette.

A Fővárosi Törvényszék rendelkezett a bűnjelekről és a bűnygyi költség viseléséről.

[2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen

- az ügyész I. rendű vádlott és II. rendű vádlott terhére, a különösen nagy vagyoni kárt okozó, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében a bűnösség megállapítása - melyet II. rendű terhelt bűnsegédként követett el - és a büntetés súlyosítása érdekében, míg a III. rendű vádlott vonatkozásában a bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében jelentett be fellebbezést, melyet a fellebbviteli főügyészség fenntartott.

- I. rendű vádlott és védője felmentés érdekében, II. rendű vádlott felmentés, míg II. rendű vádlott

védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan előzetes mentesítés végett jelentett be fellebbezést.
- III. rendű vádlott és védője az ügyészi fellebbezésre írásban tett észrevételben az elsőfokú bíróság helybenhagyását indítványozta a III. rendű vádlott vonatkozásában.

- [3] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2018. december 18. napján meghozott és kihirdetett 2.Bf.160/2018/24. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta,
- [4] - I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki csalás büntetében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont], a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségeként értékelt cselekményét 2 rendbelinek minősítette, a szabadságvesztés tartamát három évre súlyosította,
- II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett csalás büntetében [Btk. 371. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont], a hamis magánokirat felhasználásának vétségeként értékelt cselekményét 2 rendbeli, folytatólagosan elkövetettnek minősítette, a szabadságvesztés tartamát két évre súlyosította,
- III. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetének kísérletében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében (Btk. 345. §). Ezért a III. rendű vádlottat - halmazati büntetésül - egy év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztés büntetés végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a III. rendű vádlott - a szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése esetén - legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.
A Kft.1.-el szemben százhuszonötmillió forintba vagyonekbevezést rendelt el, és pontosította a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] A másodfokú bíróság ítéletét az ügyész mind a három vádlott vonatkozásában tudomásul vette, míg az I. rendű vádlott és védője, II. rendű vádlott és védője, valamint III. rendű vádlott és védője - ok és cél megjelölése nélkül - fellebbezést jelentett be, majd írásban indokolták a jogorvoslati indítványukat.

II.

- [6] I. rendű vádlott védője a fellebbezés írásbeli indokolásában elsődlegesen az I. rendű vádlott vagyona elleni bűncselekmény miatt emelt vád alól felmentését, míg másodlagosan - a jelentős időmúlásra tekintettel - a büntetés enyhítését indítványozta.
- [7] I. rendű vádlott védőjének okfejtése szerint a másodfokú bíróság ítéletében - az elsőfokú bíróság részletes és meggyőző indokolásával szemben - a csalás vonatkozásában nem nevezte meg a megtévesztés mibenlétét, így törvényi tényállási elem hiányában az I. rendű vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása e bűncselekményben nem megalapozott. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a Zrt.1. faktoring ügyletben eljáró alkalmazottjának vallomása alapján helytállóan állapította meg, hogy a Zrt.1. sértett és Kft.2. között létrejött szerződés alapján a kötelezett által biztosított 50 millió forintos óvadék lehívásával a sértett a követelését - a Zrt.2. kifizetésének elmaradása esetén - is ki tudta volna elégíteni, így a Zrt.1.-t az I. rendű vádlott sem a fizetési készsége, sem a fizetési képessége tekintetében nem tévesztette meg.
A másodfokú bíróság indokolásának azon része, mely szerint az I. rendű vádlott a Zrt.1.-el kötött szerződés biztosítékként bizonytalan követelést engedményezett, melyről tudta, hogy „amennyiben azt meg is kapja, és a bűncselekmény elkövetésére fény derül az visszajár” - a megtévesztő magatartás hiányában - irreleváns.
- [8] I. rendű vádlott védője a másodlagos jogorvoslati indítványának indokaként a jelentős

időmúlásra hivatkozott. Érvelése szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése az „ésszerű határidőn” belüli eljárás követelményét fogalmazza meg, melyet a Emberi Jogok Európai Egyezménye (továbbiakban: EJEE) 6. cikk 1. bekezdése a tisztességes eljárás részeként szabályoz. Így a tizenkét évet meghaladó időmúlás alapján, még az I. rendű vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása esetén is indokolatlan vele szemben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés kiszabása. Álláspontja alátámasztására hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatára, miszerint a EJEE 6. cikk 1. bekezdése alapján az ésszerű időn belüli eljárás követelményének megsértését állapította meg a Csák kontra Magyarország ügyben 13 év 9 hónap [(25749/10), 2015. október 15. 11. pont], az Udvardy kontra Magyarország ügyben 8 év 3 hónap [(66177/11), 2015. október 1., 11. pont], a Szabó József Dániel kontra Magyarország ügyben 7 év 4 hónap [(30361/12), 2015. február 17., 8. pont], valamint a Balázs és mások kontra Magyarország ügyben 9 év [(27970/12), 2015. február 17., 9. pont] figyelembe vehető időmúlás alapján.

[9] II. rendű vádlott védője a fellebbezését írásban nem indokolta.

[10] III. rendű vádlott védője fellebbezését írásban indokolta, melyben a III. rendű vádlott felmentését indítványozta társadalomra veszélyességben való tévedés okából.

Jogorvoslati kérelmében előadta, hogy önmagában az a tény, hogy a III. rendű vádlott a kft. ügyvezetője volt, nem alapozza meg a büntetőjogi felelősségét. A III. rendű vádlott a kft. ügyvezetését időlegesen és a vádlott-társaival fennálló családi kapcsolatra tekintettel vállalta és látta el. Ügyvezetése ideje alatt az általa aláírt dokumentumokat nem olvasta el, azok tartalmával nem volt tisztában, de a családi kapcsolataira tekintettel a nagybátyjában - annak cégvezetésben szerzett tapasztalataira tekintettel is - maradéktalanul megbízott. Így nem lehet megállapítani, hogy ismerte vádlott-társainak a bűncselekmény elkövetésére irányuló szándékát és annak ismeretében cselekedett volna. Mindezek alapján a III. rendű vádlott a „bűncselekmény Btk.-ban foglalt különös részi ismérvek ténybeli oldalával tisztában volt, ennek ellenére tévedett mind a cselekmény materiális veszélyességében, mind a jogellenességében, mind pedig egyébként elítélendő voltában.” A tévedése alapos okból származott, ezért a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedés megállapíthatósága alapján a felmentése indokolt.

[11] I. rendű vádlott fellebbezését írásban indokolta a 2018. december 29. napján, 2019. április 2. napján, 2019. április 15. napján, 2019. június 18. napján és 2019. szeptember 12. napján kelt, valamint - a keltezéssel el nem látott - a Kúriára 2019. október 24. napjára érkezett Kúriához címzett beadványában.

I. rendű terhelt fellebbezésének írásbeli indokolásaiban hivatkozott arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla ügydöntő határozatának kihirdetése után a másodfokú ítélet ellen elsődlegesen fellebbezést, másodlagosan, ha a fellebbezés bejelentésére azért nem jogosult, mert „az ítélet valamely része jogerőre emelkedett, akkor felülvizsgálati kérelmet” terjesztett elő.

Fellebbezését öt okra alapította:

1) A törvényes vád hiányára. A másodfokú bíróság a Btk. 371. § szerinti rongálás bűncselekményében állapította meg a büntetőjogi felelősségét, holott „ilyen vád nem szerepelt az eljárásban”, e minősítést megalapozó tényállás nem képezte a vádirat tartalmát és az elsőfokú bíróság sem állapított meg erre vonatkozó tényállást az ítéletében, nem döntött e bűncselekmény miatti büntetőjogi felelősségéről.

2) A nyomozás során elkövetett szabálysértésekre.

- A ügyészség és a nyomozó hatóság jogsértően elzárta a védekezés jogától, mivel vonatkozásában iratismertetésre nem került sor. Az iratismertetéskor a „kirendelt négy látszatvédő” Budapesten „véltetően hamis” nyomozati iratokat ismerhetett meg, mert az eredeti nyomozati iratok ennek időpontjában Pécsen voltak. Így ez a nyomozati irat bizonyítékként nem használható fel.

- Sérelmezte továbbá, hogy az iratismertetésről készített jegyzőkönyvek tanúsága szerint a kirendelt

védők a 3000 oldalas nyomozati iratot csak rövid ideig tanulmányozták (1 óra 30 perc, 10 perc, illetve 5 perc), észrevételt nem tettek rá, ugyanakkor a teljes irat megismerése alapján járó munkadíjat felvették. Érvelése szerint e „sietségre, azért volt szükség, mert a nyomozás határideje” az iratismertetés napján lejárt. Álláspontja szerint e tények alkalmasak „a közokirat hamisítás gyanúja” megállapítására „ismeretlen személyekkel szemben”. A terheltek mind a kirendelt védők munkája, mind a díjazása ellen panasszal éltek, azonban erre érdemi választ nem kaptak.

- IV. rendű terhelt nyomozás során - 2010. november 10. napján - tett tanúvallomása törvénysértő, mert a tanúvallomás akadályára történt figyelmeztetésre a „nem” választ adta, „azaz nem értette meg a figyelmeztetést, s nem kívánt vallomást tenni”. Míg a 2010. október 27. napján tett tanúvallomásában IV. rendű terhelt „arra a figyelmeztetésre, ha önmagát bűncselekmény elkövetésével vádolná, akkor van-e akadálya a vallomásának, azt nyilatkozta, hogy a tanúvallomásának akadálya van (valaki azonban kitörölte a jegyzőkönyvből a van szót, de helyette nem írt oda semmit.”). Mindezek alapján a IV. rendű terhelt nyomozás során tett tanúvallomásai bizonyítékként nem lettek volna felhasználhatóak.

3) A bíróság a IV. rendű terhelt tanúvallomásait törvénysértően értékelte bizonyítékként, tekintettel arra, hogy a IV. rendű terhelt e vallomásait visszavonta, továbbá a nyomozás során tett tanúvallomása a már kifejtettek értelmében törvénysértőek. Ezen túlmenően a bíróság az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (továbbiakban: korábbi Be.) 293. § (3) bekezdése szerint nem figyelmeztette IV. rendű terheltet a korábbi Be. 82. § (1) bekezdés b) pontjában írt tanúvallomás megtagadási jogára, és a IV. rendű terhelt nem járult hozzá a korábbi Be. 296. § (4) bekezdésének megfelelően a tanúvallomása felolvasásához.

4) Az ítéleti tényállás megalapozatlan mind a költségvetési csalásként (I. tényállási pont), mind a csalásként értékelt bűncselekmény (II. tényállási pont) alapját képező tényállás tekintetében.

Álláspontja szerint az I. tényállási pont vonatkozásában a III. rendű vádlott fellebbezéssel támadhatja az iratellenes tényállást, ezért az összefüggő jog miatt az ő esetében feloldódik a harmadfokú eljárás tényállás támadásával kapcsolatos tilalom. Így a költségvetési csalás büntettként értékelt cselekmény tekintetében is sérelmezte az ítéleti tényállás megalapozatlanságát.

- Érvelése szerint az I. tényállási pontban megállapított tényállás és a másodfokú bíróság ítélete az alábbiak szerint iratellenes:

a) az ítéleti tényállással ellentétben a Zrt.2. szakemberei megállapították, hogy a Kft.2. a támogatási szerződésben foglaltaknak mindenben eleget tett.

b) T.1. részére a tárgyaláson nem kerültek fényképek bemutatásra, a nyomozás során elé tárt fényképek nem a beruházás tárgyát képező 44 darab eszközről készültek (2019. október 24. napján a Kúrián érkeztetett beadványa 4. oldal 2. bekezdés), továbbá a vallomása - helyes nyelvtani értelmezése alapján - nem tudta egyértelműen beazonosítani a fényképen látható eszközök megegyeznének a tőle a Kft.3. által visszavásárolt vasáruval;

c) T.2.-t a saját nyilatkozata szerint a Zrt.3. nem engedte be a beruházás helyszínére és egy másik telephelyen fellelt eszközök alapján tette meg azt a nyilatkozatát, hogy a 44 darab eszközzel termelés nem volt folytatható,

d) a 2010. december 12-én hajnalban a szentlőrinci üzemben (Kft.4. telephelye) az éjszakai műszakban termelés folyt, melyről a jegyzőkönyv a nyomozati iratokban elfekszik, továbbá a 3 darab gáztartály nyomásszabályozójáról készült fénykép is alátámasztja, hogy a termeléshez a gáztartályok fel lettek töltve, ami igazolja a termelésre irányuló szándékot;

e) a Kft.2.-nek nem volt fizetési kötelezettsége, így azok teljesítésével nem hagyhatott fel;

f) a Kft.2. az Bt.1.-el és a Kft.4.-el valós szerződéskötési szándékkal kötött szerződést, melyet a tanúvallomások igazoltak;

g) a barter ügylet tényét a Zrt.2. elől nem titkolták el, az ezt igazoló bankszámlakivonat a zrt. rendelkezésére állt, melyet a Kft.2. csatolt.

- Okfejtése szerint az I. tényállási pont tekintetében felderítetlen az elsőfokú bíróság és így a

másodfokú bíróság ítélete is, mivel igazságügyi műszaki szakértő vélemény nélkül állapította meg, hogy a Kft.3. T.1.-től vásárolt 524 kg vasanyag feleltethető meg a Zrt.2. ellenőrei által készített fényképen látható és a jegyzőkönyvben rögzített 44 darab, 100.000 kg súlyt képező beruházási eszköznek és erre alapítva állapította meg a bíróság, hogy a beruházás eszközei hiányoztak.

- Mind a költségvetési csalásként (I. tényállási pont), mind a csalásként értékelt bűncselekmény (II. tényállási pont) alapját képező tényállás tekintetében tényből tényre téves következtetés okából is kifogásolta az ítéleti tényállás megalapozatlanságát.

Az I. tényállási pontban írt cselekmény vonatkozásában kifejtette, hogy a támogatási szerződésben vállalt 160 főt egy éven belül kellett foglalkoztatni, a pénzügyi teljesítés vonatkozásában az „oda-vissza utalás” tényét nem titkolta a Zrt.2. elől, azt jogszabály nem tiltja és a Zrt.2. ellenőrei sem kifogásolták, így e tények alapján téves a beruházás nem teljesítésére vont következtetés.

Érvelése szerint nem megalapozott az elsőfokú és a másodfokú bíróság azon megállapítása, hogy nem akarta „a Zrt.2. ellenőrei szerint fizikailag és pénzügyileg szabályosan lebonyolított beruházást üzemeltetni, hiszen „bolond” aki minden saját pénzét (korábban 78.000.000 forint tag betétet) egy olyan cégbe rakja, amelyet nem akar fenntartani, különösen, ha a köztudomású és meghivatkozott nyilvános piaci trendek alapján a termékei nagy haszonnal értékesíthetőek”. A termelést kizárólag a Zrt.4. lízingszerződés felmondása és a ... helyrajzi számú ingatlan birtokba vétele akadályozta meg, mellyel szemben birtokvédelmi pert kezdeményeztek, amit azonban a büntetőeljárás befejezéséig a bíróság felfüggesztett.

Mindezek alapján a bíróság tévesen vont következtetést a sértett megtévesztésére.

A II. tényállási pont tekintetében előadta, hogy a Zrt.2. által folyósítandó állami támogatást a Kft.2. a Zrt.1.-re engedményezte, így azt nem fordíthatta saját céljaira.

A Zrt.1.-el kötött szerződés biztosítékként letéti számlára 2009. januárban befizetett 5.000.000 forintot, melyet a ... Takarékszövet által részére 2008. decemberben - pernyertesség alapján - megfizetett összesen 57.000.000 forintból teljesített (ennek igazolására csatolta a ... Megyei Bíróság 14.P.20.926/2007/10. számú és a ... Ítéltábla Pfv. IV.20.236/2008/8. számú ítéletét). Álláspontja szerint az igazságügyi könyvszakértő vélemény is alátámasztotta ennek tényét.

A ... ingatlan értékének 80.000.000 forintban való megállapítását a szerződő felek állapították meg, és a későbbiek során az ingatlan ezen a vételáron került értékesítésre.

A „hitelt külön megállapodás keretében határidőben visszafizette a Zrt.1. részére”.

A bíróság e tényekből tévesen következtetett a sértett megtévesztésére és jogtalan haszonszerzési célzatra, melyet a Zrt.1. alkalmazottjának tett tanúvallomása is cáfol.

5) A költségvetési csalás büntetteként értékelt cselekménye tekintetében a Btk. 10. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott büntethetőséget megszüntető okra - „önkéntes kárelhárításra” - hivatkozott. Érvelése szerint a bíróság tévesen állapította meg az „elállás” komolytalanságát, mert a Ptk. szabályozása szerint az elállás egyoldalú, visszavonhatatlan önkéntes nyilatkozat, mely a szerződést - a bírói gyakorlat értelmében - visszamenőleges hatállyal, a megkötésének időpontjára szünteti meg. Az elállás jogszerűségét az NFÜ nem vitatta.

Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria valamennyi terhére megállapított bűncselekmény miatt emelt vád alól elsődlegesen bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában mentse fel. Ha a Kúria ezen indítványainak nem ad helyt, akkor - a megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében - az elsőfokú- és másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

- [12] II. rendű vádlott fellebbezését a 2018. december 29., 2019. január 20. napján, 2019. április 5. napján, valamint 2019. október 6. napján kelt beadványában indokolta, melynek alapján elsődlegesen az iratellenes és megalapozatlan elsőfokú és másodfokú ítélet tényállásának helyesbítését, kiegészítését és ez alapján a terhére megállapított bűncselekmények miatt ellene emelt vád alóli felmentését, másodlagosan - a harmadfokú eljárásban ki nem küszöbölhető megalapozatlanság okából - az elsőfokú és másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését

és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

Fellebbezése indokolásában feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként jelölte meg, hogy a másodfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el, és állapította meg a büntetőjogi felelősségét a Btk. 371. § (1) bekezdésébe ütköző és (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűncselekményben, mivel a vád tárgyát nem képezte az e bűncselekmény megállapítását megalapozó tényállás. Álláspontja szerint - a Legfőbb Ügyészség átiratával ellentétben - ez „egy kijavító végzéssel nem állítható helyre”.

Okfejtése szerint „... a III. rendű vádlott fellebbezéssel támadhatja az I. tényállást, a vélt részleges jogerő, az összefüggő jog miatt az I. r. és II. r. vádlott vonatkozásában nyilvánvalóan feloldódik a harmadfokú eljárásban, s így az I. tényállással kapcsolatos határozatot és irányadó tényállást a bírói gyakorlat alapján támadhatja az I. r. és II. r. vádlott is.” Álláspontja ezt az értelmezést támasztja alá a Be. 618. § (1) bekezdése is.

II. rendű vádlott sérelmezte IV. rendű terhelt nyomozás során tett tanúvallomásának bizonyítékként való értékelését, mert ez sérti a tisztességes eljárás szabályait.

Fellebbezése indokolása szerint a másodfokú bíróság által „megállapított tényállás minden mondata ügydöntő jelleggel iratellenes”, mivel

- hatályában fenntartotta az elsőfokú bíróság ítéletének a megállapítását, miszerint a beruházáshoz szükséges eszközök csak „papíron léteztek”, annak ellenére, hogy elfogadta azt a tény, hogy a Zrt.2. ellenőrzési jegyzőkönyve rögzítette, hogy a készletarányos a szerződésben írtakkal;

- megállapította, hogy a barter ügyletet a Kft.2. eltitkolta a Zrt.2. elől, annak ellenére, hogy a jegyzőkönyvek és a Zrt.2. nyilatkozata szerint az ezt igazoló bankszámlakivonatot rendelkezésre bocsátotta;

- a termelésre irányuló szándék hiányát állapította meg, annak ellenére, hogy a 2009. március 12. napján hajnalban felvett „... gyártási” jegyzőkönyv alapján a telephelyen gyártás folyt,

- a gáztartályok az ítéleti tényállással ellentétben fel voltak töltve;

- az I. rendű vádlottnak szándékában állt - a támogatási szerződésnek megfelelően a termelés fenntartási időszakban - a 160 főt foglalkoztatni, mert a termékek piaca biztosított volt és a megrendelés állományt más módon nem tudta teljesíteni, azonban az „... birtokháborítás abszolút értelemben” kizárta ezt;

- az 50.000.000 forint tagi kölcsönt az I. rendű vádlott - az igazságügyi könyvszakértői véleménnyel igazoltan - a saját vagyonából biztosította, ami kizárja annak megállapítását, hogy nem akarta a gyártást.

Megalapozatlan az ítélet, mert a másodfokú bíróság igazságügyi műszaki szakértői vélemény hiányában foglalt állást különös szakértelmet igénylő kérdésben, és állapította meg, hogy a Kft.5.-től visszavásárolt 524 kg vasanyag azonos a fotókon rögzített beruházáshoz szükséges eszközökkel. Ezt a megállapítását részben T.1., részben T.2. vallomásra alapította, azonban nem vette figyelembe, hogy T.1. tanú vallomása szerint a beruházásban szereplő működőképes gépek „50-80Mft/Db értékűek lehetnek vagy több”, továbbá azt sem, hogy T.2. nem járt a ... úti telephelyen és a Zrt.2. ellenőrei a beruházással kapcsolatban „időarányosan mindent rendben találtak”.

A II. rendű vádlott fellebbezésében hivatkozott arra, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság „hibás elvi kiindulási” alapra - a beruházáshoz szükséges eszközök „csak papírok” léteztek - fűzte az okozati összefüggéseket, így azt, hogy

a) az I. rendű vádlott nem akart érdemi gazdasági tevékenységet folytatni, ezzel szemben 50.000.000 forintot a saját vagyonából bocsátott rendelkezésre „... mely minden kétséget kizáróan az ... Tak. Szöv.-től peres úton elnyert a pert vivő, I. rendű vádlottat képviselő ügyvéd letéti számlájáról érkezett I. rendű vádlott ... Tak. Szöv.-nél vezetett számlájára de az ítélet kirekesztve az ezzel kapcsolatos okiratokat kirívó valótlanságként, tényállási elemként az elsőfokú ítéletben leírtakat tette magáévá, hogy az 50Mft a Zrt.1. által kiutalt 196.680 Mft-ből származott.”(2019. január 20. napján kelt beadvány 3. oldal 3. bekezdés);

b) IV. rendű vádlott és az általa képviselt Bt.1. nem foglalkozott öntőszerszámok gyártásával és nem rendelkezett öntéstechnológiával, ezzel szemben a IV. rendű terhelt 1991-től az Kft.6. tagja volt, mely cég kerti bútor és kandeláber öntőszerszámokat és termékeket gyártott;

c) az I. rendű vádlott nem rendelkezett önerővel, ezzel szemben egyrészt megállapítható a nyomozati iratok alapján, hogy az I. rendű vádlottnak volt számlapénze, továbbá a pályázat utófinanszírozású volt, így e körben nem tévesztette meg a Zrt.2.-t;

d) Kft.2. telephelyén nem volt gázvezeték, így gázpalackról ment az üzem, ezzel szemben a valóságban ipari gáztárolókról működött az üzem.

Az I. tényállási pontban írt cselekmény tekintetében kifejtette, hogy az I. rendű vádlott elállt a támogatási szerződéstől, amelyet az NFÜ érvényesnek és joghatályosnak elfogadott és intézkedett a szerződés megszüntetése iránt. Ez a jognyilatkozat annak ellenére is joghatályos, hogy az I. rendű vádlott a közreműködő szervezet által küldött szerződés felbontást nem írta alá (2018. december 29. napján kelt beadvány 2. oldal 5. bekezdés). Így a Btk. 10. § (4) bekezdésében meghatározott büntethetőséget megszüntető okból az I. rendű vádlottal szemben, és ebből következően a II. rendű vádlott vonatkozásában is az eljárás megszüntetésének lett volna helye.

II. rendű vádlott fellebbezése indokolásában hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú, és másodfokú bíróság önkényesen kirekesztett bizonyítékokat a bizonyítás, és így a bizonyítékok értékelése köréből. Továbbá a vád tárgyává tett bűncselekmény vonatkozásában relevanciával nem bíró tényekre alapította az ítéletét, így pl.: a pályázat elnyerésének és a támogatási szerződésnek nem volt része a megrendelés állomány megléte, ennek ellenére vizsgálta és tévesen azt a megállapítást tette, hogy a megrendelés állomány tekintetében is tévedésbe ejtette az I. rendű vádlott a Zrt.2.-t. Ezen túlmenően indokolatlanul vizsgálta és állapította meg, hogy az I. rendű vádlott a kötbér fizetési kötelezettség tekintetében is megtévesztette a Zrt.2.-t, holott arról a zrt. nem is tudott és ennek ténye nincs oksági kapcsolatban a vád tárgyává tett cselekményekkel.

A II. tényállási pont vonatkozásában fellebbezése indokaként előadta, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Zrt.1. vezérigazgatója, T.3. tanúvallomását, aki egyértelműen nyilatkozott arra, hogy az I. rendű vádlott is úgy gondolta, hogy megérkezik a pénz a Zrt.2.-től, a szerződés biztosítéka volt az 50.000.000 forintos óvadék letétbe helyezése egy banknál, így álláspontja szerint a vádlottak „...nem minket akartak átverni, csak így sikerült.” Így a másodfokú bíróság iratellenes tényállást állapított meg.

Érvelése szerint a siklői ingatlanra vonatkozó értékbecslést T.4. nyújtotta be - melyet vallomása szerint nem ő készített - a Zrt.1.-hez, a Zrt.1.-nek volt saját értékbecslője is és ez alapján került megállapításra a szerződésben az ingatlan értéke 80.000.000 forintban. Így a „hamis értékbecslés” a szerződés kötéséhez nem került felhasználásra.

A csalás büntette megállapítását kizárja továbbá, hogy a Zrt.1. felé „egyezség keretében vissza lett fizetve a hitel”, így kár nem keletkezett. A cselekmény büntetőjogi megítélése szempontjából nincs jelentősége, hogy a Kft.1. a hozzá visszatérő ügylet alapján került pénzüsszeget milyen célra fordította.

II. rendű vádlott osztotta a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy a vád törvényességének elengedhetetlen tartalmi eleme a Btk.-ba ütköző cselekmény pontos leírása, azonban ez esetében nem valósult meg, mert kizárólag az ítéleti tényállás alapján értesült arról, hogy az I. és II. tényállási pont esetében milyen konkrét magatartással valósította meg a bűnsegédi elkövetési magatartást. Az okirat ügyleti tanúként való aláírásával csak azt igazolta, hogy előtte írták alá az okiratot, de ez önmagában nem jelenti, hogy annak tartalmát és a felhasználási célját is ismerte, erre nézve bizonyítás nem történt. A kifizetési kérelem aláírását a vád, és az ítéleti tényállás sem tartalmazza. A siklői ingatlan tulajdoni lapjának beszerzése, önmagában még nem jelenti azt, hogy a felhasználás módjáról is tudomással bírt, míg a Kft.1. számlájára utalások a csalás megállapíthatósága tekintetében nem bír büntetőjogi relevanciával.

A fentiekben kifejtettek alapján indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú ítélet indokolásából

mellőzze az alábbi megállapítást. „II. r. vádlottnak tudnia kellett arról, hogy miért szükséges a ... ingatlan tulajdoni lapjának a kiváltása, tudnia kellett, hogy a Kft.2. erre a telephelyre vonatkozóan is alapította a projekt megvalósítását. Azt is tudnia kellett, hogy a telephelyen nem folyik tevékenység, s az I. és II. pontban írtak valójában egy összefüggő csalási cselekmény részei, mint az elkövetők magatartása is. II. r. vádlott tudatának át kellett fognia azt is, hogy a tulajdoni lap kiváltásával a tényállás II. pontjában írt bűncselekmény elkövetéséhez nyújt segítséget” (másodfokú ítélet 26. oldal 3. bekezdés).

A Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételként hivatkozott arra, hogy a kiszabott szabadságvesztés büntetési célokkal elsődlegesen a jelentős - 13 évi - időmúlásra tekintettel nincs arányban.

- [13] III. rendű vádlott fellebbezését írásban indokolta, melyben indítványozta, hogy a Kúria a Btk. 20. § (1) bekezdésében meghatározott büntethetőséget kizáró ok alapján mentse fel az ellene emelt vád alól.

Érvelése szerint a másodfokú bíróság ítélete megalapozatlanul - iratellenesen - állapította meg büntetőjogi felelősségét, mert „I. rendű vádlott által megtévesztett állapotban voltam az egy hónapos ügyvezetőségem alatt” és így olyan tény miatt, amelyről nem tudott tévedés okából nem büntethető. Kifejtette, hogy az I. rendű vádlott az eljárás során következetesen állította, hogy amennyiben az NFÜ-t és a Zrt.2. szakembereit megtévesztette, akik megállapították, hogy a beruházás szabályszerűen megvalósult, akkor őt is megtévesztette. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a NFÜ-t és a Zrt.2.-t az I. rendű vádlott tévedésbe ejtette, ebből okszerűen következik, hogy akkor őt is, mert az I. rendű vádlott vallomását cáfoló bizonyíték az eljárás során nem merült fel. Így a másodfokú bíróság által megállapított tényállás iratellenes.

Indítványozta, hogy a Kúria állapítsa meg, hogy ügyvezetése alatt nem volt oka kételkedni az I. rendű vádlott által előadottakban, tekintettel a Zrt.2. ellenőrei által készített jegyzőkönyvekben foglaltakra; az Zrt.4. visszavonhatatlan nyilatkozatára tekintettel, amely 3 évre biztosította ... az 1600 m² alapterületű üzemesarnokot; az iratokhoz csatolt fotók alapján, amely a munkavégzés tényét igazolta; a ... Egyetem és ... professzor bevonásával folytatott nanotechnológiai öntészeti kutatásokra és kísérleti öntésekre; a rendelés állomány meglétére; az önerő meglétére, melyekre az „I. rendű olyan bankigazolások mutatott be nekem, amelyek valósak voltak”. Az I. rendű vádlott által mutatott hozamszámítások alapján 44 darab eszköz értékének meghatározásában sem volt oka kételkedni, melyet az NFÜ is elfogadott. Mindezek alapján nem volt oka az aláírás megtagadására, különös tekintettel arra, hogy az NFÜ és a Zrt.2. is számtalan szakértővel rendelkezik és ennek ellenére elfogadta valósnak az I. rendű vádlott által előadottakat, így a legnagyobb gondosság alapján sem tudhatta az I. rendű vádlott szándékát.

Indítványozta, hogy a Kúria a IV. rendű terhelt nyomozás során tett tanúvallomását rekessze ki a bizonyíték közül. E körben hivatkozott arra, hogy az ítélet tábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértően olvasta fel a IV. rendű terhelt nyomozati vallomását, majd ennek ellenére a bizonyítékok között felsorolta. Az I. rendű és II. rendű vádlott fellebbezésével egyező indokolás mellett tartotta törvénysértőnek a IV. rendű terhelt nyomozás során tett vallomásait. Ezen túlmenően hivatkozott arra is, hogy a IV. rendű terhelt e vallomását a bírósági eljárásban - írásban - visszavonta.

Eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a nyomozás során iratismertetésre nem került sor, mivel a nyomozati iratok az iratismertetés időpontjában nem Budapesten, hanem Pécsen voltak. Így indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú ítélet utolsó és a 19. oldal első bekezdését iratellenesség okából mellőzze.

III. rendű vádlott a tévedés okából történő felmentésén túlmenően hivatkozott arra, hogy a költségvetési csalás büntette tekintetében a Btk. 10. § (4) bekezdés b) pontjában írt büntethetőséget megszüntető ok megállapítása indokolt, mert az I. rendű vádlott elállt a támogatási szerződéstől, mely önkéntes akaratelhatározáson alapult. E megállapítást támasztja alá, hogy a Zrt.2. ellenőrei az

online banki számlakivonat és a helyszíni ellenőrzés alapján azt állapították meg, hogy a beruházás fizikai és pénzügyi teljesítési foka arányos a szerződésben írtakkal. Így iratellenes a másodfokú bíróság „bizonytalan feltételezésével” szemben az, hogy az I. rendű vádlottnak nem kellett tartania „bármilyen csalárd szándék kiderülésétől”.

Ezen túlmenően kifejtette, hogy mindezekon túlmenően a büntethetőséget megszüntető ok azért is fennáll vonatkozásában, mert az I. rendű vádlott nem tévesztette meg sem az NFÜ-t, sem a Zrt.2.-t és cselekvőségét nem jogtalan haszonszerzési célzat vezérelte. Ezt igazolja a Zrt.2. ellenőrei által készített jegyzőkönyv, a nyomozati iratok között elfekvő fotók és a Kft.2. által megkötött szerződések is, továbbá a IV. rendű terhelt vallomása, mely szerint a 44 darab gyári számmal beazonosított öntőszerszámot az Bt.1. leszállította, valamint ő több kerti bútort is tervezett (ennek tényét a fotók is igazolják). Az eszközök értékét műszaki szakértői vélemény nem cáfolja, a barter ügyletet és ennek keretében a teljesítési összegek oda-vissza utalását jogszabály nem tiltja. A támogatási szerződés teljesítésére irányuló szándékot igazolja a 2009. március 12-én felvett „lean gyártás megszervezésével kapcsolatos jegyzőkönyv, megkezdődött a 160 alkalmazott felvétele, az I. rendű vádlott 50.000.000 forintot átutalt „egy pernyertességből eredően” a Kft.2. tevékenységének biztosítására.

Érvelése szerint az esetleges kár és az esetleges megtévesztés között okozati összefüggés áll fenn, mert „az ... okozta a kárt a tiltott birtokháborítással, amikor megakadályozta a termelést, s ezzel megszegte, a Kft.2.-vel kötött szerződést.

III. rendű vádlott indítványozta, hogy a Kúria iratellenesség okából mellőze a másodfokú bíróság ítéletének 19. oldal utolsó bekezdésében, 20. oldal 2. bekezdésében, 21. oldal 2., 4. és 5 bekezdésében, 22. oldal 1-4 bekezdésében, 23. oldal 2. és 4-6 bekezdésében, valamint a 24. oldal 1. és 4. bekezdésében foglalt ténymegállapításokat, illetve okfejtéseket.

[14] A Legfőbb Ügyészség BF.979/2015/1-I. számú átiratában I. rendű vádlott és védője, II. rendű vádlott és védője, valamint III. rendű vádlott és védője által bejelentett másodfellebbezést alaptalannak tartotta és a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.160/2018/24. számú ítéletének helybenhagyását indítványozta mindhárom - fellebbezéssel érintett - vádlott vonatkozásában.

Kifejtette, hogy a Be. 615. § (1)-(3) bekezdése értelmében a II. tényállási pontban írt cselekmény miatt emelt vád alól felmentett I. és II. rendű vádlottak fellebbezése indokolásának a tényállás I. pontját érintő részei a harmadfokú eljárás során nem vizsgálhatóak, mert ezek nem érintettek az ellentétes döntéssel, ezért az I. és II. rendű vádlott fellebbezésének I. tényállási pontra vonatkozó része tekintetében az elbírálás mellőzését indítványozta.

Az I. és II. rendű vádlottnak a törvényes vád hiányára hivatkozását alaptalannak tartotta. Érvelése szerint nyilvánvaló elírási hiba eredményezte a másodfokú határozatban a bűnösségük megállapításával érintett és a másodfokú bíróság által helyesen csalás büntettként megjelölt bűncselekmény jogszabályhelyi feltüntetését a másodfokú ítélet rendelkező részében, ezért annak helyesbítését tartotta indokoltnak.

Az elsőfokú és másodfokú bíróság eljárása vonatkozásában megállapította, hogy feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabályt nem vétettek. Az I. rendű vádlott által sérelmezett iratismertetés elmulasztása - még valósága esetén - sem alapoz meg hatályon kívül helyezést, mert ilyen következményt csak a vádemelést követően megvalósított és a törvényben tételesen felsorolt un. abszolút olyan eljárási szabálysértés eredményezhet.

A másodfokú bíróság által a II. tényállási pont vonatkozásában az I. és II. rendű vádlott, míg az I. tényállási pont tekintetében a III. rendű vádlott cselekvőségét érintő tényállás megalapozott, és így a Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú eljárásban irányadó.

Az I. és II. rendű vádlottak fellebbezésükben a tényállás II. pontjának megalapozatlanságára utaló érveikkel valójában a másodfokú bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységét vitatták és a bizonyítékok újraértékelését célozták, ami a tényállás megalapozottsága miatt a harmadfokú eljárásban nem vezethet eredményre.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságtól eltérő tényállás alapján okszerűen állapította meg az I., II. és III. rendű vádlottak bűnösségét. A másodfokú bíróság indokolásának a II. rendű vádlott tudattartamára vonatkozó megállapításai mindenben helytállóak.

A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság által felmentett vádlottak bűnösségét és törvényesen a büntető anyagi jogi szabályoknak megfelelően minősítette I., II. és III. rendű vádlottak cselekményeit.

A másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségét teljeskörűen teljesítette, jogi indokolása helytálló.

Az I., II. és III. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetések igazodnak az általuk elkövetett bűncselekmény/ek tárgyi súlyához, a személyükben rejlő társadalomra veszélyesség fokához és a büntetési célok eléréséhez is alkalmasak.

III.

- [15] A Kúria által megtartott nyilvános ülésen az I. rendű vádlott védője a fellebbezését és annak írásbeli indokolásában foglaltakat mindenben fenntartotta, egyben csatlakozott védenccé fellebbezésében foglaltakhoz. Mindezek alapján elsődlegesen az I. rendű vádlott felmentését, másodlagosan - megalapozatlanság okából - a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [16] A II. rendű vádlott védője a fellebbezését fenntartotta, annak indokaként előadta, hogy a másodfokú bíróság ítélete iratellenes, a bizonyítékok helytelen értékelésén alapuló tényállást állapított meg. Az ítélet tábla eljárás során eljárási szabályt sértett, mert túlterjeszkedett a vádirati tényálláson, továbbá hibás jogi okfejtés alapján állapította meg az II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét csalás bűntettében. Érvelése szerint a II. tényállási pontban írt cselekmény tekintetében az elsőfokú bíróság ítélete mind a bizonyíték értékelése, mind a megállapított tényállás vonatkozásában megalapozott és ez alapján helyesen vont következtetést a II. rendű terhelt büntetőjogi felelőssége hiányára. Álláspontja szerint az I. tényállási pont tekintetében a megalapozott tényállás megállapításához elengedhetetlenül szükséges lett volna igazságügyi műszaki szakértő.
- [17] Mindezek alapján elsődlegesen a II. rendű vádlott felmentését indítványozta mindkét terhére megállapított bűncselekmény vonatkozásában, míg másodlagosan - megalapozatlanság okából - a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását.
- [18] A III. rendű vádlott védője a másodfokú bíróság ítélete ellen bejelentett fellebbezését és annak írásbeli indokolásában foglaltakat fenntartotta. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ítélete a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontja értelmében részben megalapozatlan, mert az ítélet tábla tényekből helytelen következtetést vont a III. rendű vádlott tudattartamára és bűnösségére.
- [19] Kifejtette, hogy az eljárás során rendelkezésre álló bizonyíték összefüggő láncként arra az irányba mutattak, hogy a III. rendű vádlott a bűntársai bűncselekményre irányuló szándékát nem ismerte és bűncselekmény elkövetése vonatkozásában még gondatlanság sem terheli. Így elsődlegesen a másodfokú ítélet megváltoztatását és a III. rendű vádlott felmentését, másodlagosan - ha a megalapozatlanság kiküszöbölésére a harmadfokú eljárásban nincs lehetőség - a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [20] I. rendű vádlott a fellebbezését és annak írásbeli indokolását fenntartva csatlakozott védőjéhez. Az utolsó szó jogán részben megismételte az elsőfokú és másodfokú bíróság ítéletének megalapozatlanságára vonatkozó érvelését.
- [21] II. rendű vádlott fellebbezését és annak indokolását fenntartotta, csatlakozott a védője által előadottakhoz, egyben ismételten hivatkozott arra, hogy a nyomozás során a védekezés

lehetőségétől elzárták.

- [22] III. rendű vádlott fenntartotta fellebbezését, egyben csatlakozott a védője által elmondottakhoz.
- [23] A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli indítványát mindenben fenntartotta.
- [24] A harmadfokú bíróság a fellebbezések tartalmára, valamint a jogorvoslati kérelmek indokolásában előadottakra figyelemmel elsődlegesen a másodfellebbezésre és a harmadfokú bírósági eljárásban a felülbírálat terjedelmére vonatkozó eljárási szabályok rögzítését tartotta indokoltnak.
- [25] A Be. 615. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén.
- [26] A Be. 615. § (2) bekezdés szerint ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság
- a) olyan vádlott bűnösségét állapította meg vagy olyan vádlott kényszergyógykezelését rendelte el, akit az elsőfokú bíróság felmentett vagy vele szemben az eljárást megszüntette,
 - b) az első fokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette,
 - c) a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben állapította meg, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett.
- [27] Az adott ügyben a másodfokú bíróság az I. rendű és a II. rendű vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben is, míg a III. rendű vádlott esetében olyan bűncselekményekben is megállapította, amelyek vonatkozásában az elsőfokú bíróság felmentette őket az ellenük emelt vád alól, így a Be. 615. § (2) bekezdés b) pontjának megfelelően az elsőfokú bírósággal ellentétes döntést hozott.
- [28] Ezen rendelkezés alapján az I. rendű vádlott és védője, a II. rendű vádlott és védője, valamint a III. rendű vádlott és védője által a vádlottak - ellentétes döntéssel érintett - bűncselekményekben megállapított bűnössége miatt bejelentett fellebbezése joghatályos és ezek kapcsán helye van a harmadfokú eljárásnak (EBH 2018.B.27.).
- [29] A Be. 615. § (3) bekezdése szerint a fellebbezés sérelmezheti
- a) az ellentétes döntést, illetve
 - b) kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett. Ugyanezen jogszabályhely (5) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítéletének a Be. 615. § (3) bekezdésében meghatározottakon kívüli rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek.
- [30] Így az adott ügyben az I. rendű vádlott és a II. rendű vádlott esetében a költségvetési csalás büntette tekintetében nincs helye harmadfokú felülvizsgálatnak, mivel másodfokon nem született vonatkozásukban ezekkel összefüggő, az elsőfokú bíróságtól eltérő döntés.
- [31] A felülbírálat terjedelmét a Be. 618. § határozza meg. Ennek (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság
- a) a másodfokú bíróság ítéletének
 - aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését,
 - ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és
 - b) az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást
- arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.
- [32] E jogszabályi előírás értelmében a harmadfokú felülbírálat során fellebbezéstől függetlenül mind az első-, mind a másodfokú eljárás kapcsán vizsgálni kell, hogy az eljárási szabályokat betartották-e. Egyebekben azonban a felülbírálat csak a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntésre, illetve az ezzel összefüggő rendelkezésekre terjedhet ki.
- [33] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a felülbírálat terjedelme vádlottanként eltérő. Az I. rendű és a II. rendű vádlott esetében a II. tényállási pontja, míg a III. rendű vádlott esetében a

tényállás I. pontja képezte a harmadfokú felülbírálat terjedelmét.

- [34] Az I. rendű vádlott védője és a II. rendű vádlott a kiszabott büntetés enyhítése érdekében is fellebbezett, így az I. és II. rendű vádlott esetében a másodfokú bíróság ítéletének felülbírálata a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontjára is kiterjedt.
- [35] A harmadfokú bíróság minden vádlott fellebbezését elkülönülten vizsgálta és kizárólag csak a rá vonatkozó részében bírálta el.
- [36] A Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján akkor, ha a 615. § (3) bekezdés szerinti fellebbezést a harmadfokú bíróság alaposnak találja, az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az 590. § (5) bekezdés a)-c) pontjában meghatározottakat, azaz
- az elsőfokú bírósági eljárást és ennek során vizsgálja azon eljárási szabályok megtartását, amelyek megsértése feltétlen hatályon kívül helyezést eredményez, így a 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése szerinti esetleges eljárási szabálysértéseket,
 - a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést, azonban csak akkor, ha a terheltet fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni,
 - és a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést.
- [37] Miután a Kúria az I. rendű és II. rendű vádlott javára bejelentett, a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja szerinti fellebbezést alaposnak találta, ennek kapcsán a 618. § (3) bekezdésére figyelemmel - az 590. § (5) bekezdésben meghatározott korlátok között - az ítéletet a fellebbezéssel nem érintett része vonatkozásában az I. rendű és II. rendű vádlott tekintetében is felülbírált (EBH 2018.B.27. VII. pont).
- [38] A Be. 619. § (1)-(3) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan. A fellebbezéssel érintett ellentétes döntés tekintetében a megalapozatlanságot a harmadfokú bíróság kizárólag az iratok alapján vagy helyes ténybeli következtetés alapján küszöbölheti ki, és ennek alapján a tényállást hivatalból kiegészítheti, illetve helyesbítheti. A harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak.
- [39] Így a harmadfokú bíróság akkor alapíthatja döntését a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzal tehető, illetve a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető és ekként a helyes tényállás megállapítható.
- [40] A harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság által irányadónak tartott tényállás megalapozottságát, azaz az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által - módosítás nélkül - megalapozottnak tartott tényállást, valamint a másodfokú bíróság módosításának helyénvalóságát vizsgálja.
- [41] A harmadfokú bíróság fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében köteles a megalapozatlanság vizsgálatára és kiküszöbölésére. A tényállás kiegészítése, helyesbítése csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem. Ami kívül esik a harmadfokú bíróság reformációs jogkörén, az értelemszerűen hatályon kívül helyezést eredményez [Be. 625. § (4) bekezdés, EBH 2018.B.13.V. pont].
- [42] A harmadfokú eljárásban fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntéssel érintett tényállás vonatkozásában - a bizonyítási tilalom folytán - a bizonyítékok felülmérlegelésére, eltérő értékelésére, és ezzel összefüggésben eltérő tényállás megállapítására csak a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése érdekében kerülhet sor. A harmadfokú bírósági eljárásban bizonyításnak nincs helye, így a másodfokú bíróság számára a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított lehetőség alkalmazhatóságára sincs törvényes lehetőség.
- [43] Amennyiben a harmadfokú bíróság a Be. 615. § (3) bekezdés szerinti fellebbezést alaposnak találja, az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az 590. § (5) bekezdés

a)-c) pontjában meghatározottakat. A törvény azonban ebben az esetben sem ad lehetőséget a másodfokú ítélet alapjául szolgáló tényállás megalapozottságának vizsgálatára, azaz a harmadfokú bíróság kötve van a másodfokú bíróság ítélete alapját képező tényálláshoz.

- [44] A Kúria megállapította, hogy mindkét bíróság az eljárása idején hatályos törvényi rendelkezéseknek megfelelően járt el és nem követett el a Be. 607. § (1) bekezdése, valamint a 608. § (1) bekezdése szerinti - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést.
- [45] A vádlottak fellebbezésében sérelmezett eljárási szabálysértések - a IV. rendű terhelt nyomozás során tett tanúvallomásának törvénytörő felolvasása az elsőfokú eljárásban és bizonyítékként való értékelése; az iratismertetés elmaradása a nyomozati szakaszban; az indokolási kötelezettség megsértése az elsőfokú és másodfokú ítéletben - feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező (relatív) eljárási szabálysértésnek minősülnek.
- [46] A Be. 608. § (1) bekezdése kimerítő jelleggel meghatározza a feltétlen hatályon kívül helyezési okokat, a vádlottak által kifogásolt eljárási hibák nem tartoznak e körbe.
- [47] A feltétlen hatályon kívül helyezést nem eredményező (relatív) eljárási szabálysértések tekintetében a Be. 609. §-a irányadó. A Be. 609. § (2) bekezdése alapján egyértelműen megállapítható, hogy kizárólag a vádemelést követően elkövetett eljárási szabálysértések minősülhetnek relatív eljárás szabálysértésnek, így a nyomozás során megvalósított eljárási hibák nem.
- [48] A harmadfokú eljárásban a Be. 625. § (2)-(4) bekezdései alapján a hatályon kívül helyezésre kizárólag
- feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés,
 - a súlyosítási tilalom megsértése, továbbá
 - a harmadfokú eljárásban ki nem küszöbölhető megalapozatlanság esetén van törvényes lehetőség.
- [49] A vádlotti fellebbezésekben sérelmezett bizonyításra vonatkozó szabályok megsértése, így például a bizonyítási eszközök törvénytörő kirekesztése legfeljebb megalapozatlansági ok megállapítására lehet alkalmas.
- [50] A nyomozás befejezésekor az iratismertetés elmaradása - a fent kifejtettek értelmében - nem alapo meg relatív eljárási szabálysértést sem, így a felülbírálat során nem vehető figyelembe.
- [51] A Kúria rámutat arra is, hogy az elsőfokú bírósági eljárás több mint 2 évig tartott, ez idő alatt a vádlottak és védőik az iratmegismerési jogukkal teljes körűen tudtak élni, így a vádlottak védelemhez való joga nem volt korlátozva.
- [52] A Kúria osztotta a másodfokú bíróság - a IV. rendű terhelt jogorvoslata vonatkozásában - kifejtett álláspontját (Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.160/2018/24. számú ítélet 18. oldal 4. bekezdés-19. oldal 1. bekezdés).
- [53] A vádlottak fellebbezésükben sérelmezték a IV. rendű terhelt nyomozás során 2009. november 10. és 2010. október 27. napján tett vallomásának törvényességét, és ebből eredően az elsőfokú bírósági eljárásban való felolvasását és bizonyítékként való értékelését.
- [54] A IV. rendű terhelt nyomozás során tett vallomásainak törvényessége tekintetében a Kúria maradéktalanul egyetértett az elsőfokú és a másodfokú bíróság által kifejtettekkel (Fővárosi Törvényszék 25.B.1054/2015/98. számú ítélet 15. oldal utolsó bekezdés és 16. oldal első bekezdés, valamint Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 2.Bf.160/2018/24. számú ítélet 18. oldal 2. bekezdés).
- [55] Az eljárási cselekmény törvényességének vizsgálata során az annak napján hatályban volt büntetőeljárási törvény szabályai irányadóak, így mind a nyomozás során, mind az elsőfokú bírósági eljárás vonatkozásában az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról (továbbiakban: korábbi Be.).
- [56] A sérelmezett két tanúvallomása idején hatályos korábbi Be. 85. § (3) bekezdésének előírása szerint a tanú kihallgatásának elején tisztázni kell, hogy nincs-e a tanú vallomástételének akadálya (81-82. §). Ha a tanú vallomástételének nincs akadálya, figyelmeztetni kell arra, hogy köteles a

legjobb tudomása és lelkiismerete szerint az igazat vallani, továbbá arra, hogy a hamis tanúzást és a mentő körülmény elhallgatását a törvény szabadságvesztéssel rendeli büntetni. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát szó szerint kell jegyzőkönyvbe venni. A figyelmeztetés és a figyelmeztetésre adott válasz szó szerinti jegyzőkönyvezésének elmaradása esetén a tanú vallomása bizonyítási eszközként nem vehető figyelembe. A tanú nyomozás során tett vallomása tekintetében a Be. 181. §-a ettől eltérő rendelkezést nem tartalmazott.

- [57] E szabályozás alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a korábbi Be. nem tartalmaz olyan előírást, mely a törvényi figyelmeztetések után a tanú saját kezűleg írt nyilatkozatát írja elő. A 2009. november 10. napján foganatosított tanú meghallgatási jegyzőkönyv 2. oldalán közvetlenül a tanú aláírása felett azt tartalmazza, hogy „A figyelmeztetést megértettem, kijelentem, hogy tanúvallomásomnak akadálya nincs” (nyomozati iratok 1815. oldal utolsó előtti sora). Így e vallomás tekintetében a tanú törvényi figyelmeztetésekre tett nyilatkozata egyértelmű. Így a tanú által saját kezűleg írt „nem” szónak ettől eltérő értelmezésre alappal nem lehet hivatkozni. Ezen túlmenően IV. rendű terhelt ismételt meghallgatásakor - 2010. október 27. napján - a nyomozó hatóság a IV. rendű terhelt első vallomásának ismeretében a tanút - a törvényi előírásoknak mindenben megfelelően - a vallomás megtagadásának korábbi Be. 82. § (1) bekezdésében írt okára kioktatta, ezt követően a tanú szó szerinti válasza, saját kezűleg írva a „Megértem” volt. Ezt követően e vallomásában úgy nyilatkozott, hogy „A korábbi vallomásom fenntartom” (nyomozati iratok 1851-1853. oldal).
- [58] Mindezek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú és másodfokú bíróság, hogy IV. rendű terhelt nyomozás során tett tanúvallomása a törvénynek mindenben megfelelt és így bizonyítékként felhasználható.
- [59] Az elsőfokú bírósági eljárásban a IV. rendű terhelt nyomozás során tett tanúvallomásait a bíróság 2016. március 16. napján olvasta fel (Fővárosi Törvényszék 25.B.1054/2015/20. számú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldal). A teljesség érdekében utal arra a Kúria, hogy ekkor a IV. rendű terhelt nem tiltakozott a nyomozati tanúvallomásainak felolvasása ellen.
- [60] A korábbi Be. 291. § (2) bekezdése szerint a vádlott a nyomozás során tett tanúvallomása csak akkor olvasható fel, ha ezt a vádlott indítványozza, vagy a tanúvallomásról készült jegyzőkönyvből a 85. § (3) bekezdésében meghatározott figyelmeztetés és az erre adott válasz egyértelműen kitűnik.
- [61] A szabályozás alapján a másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban indokolatlan volt a IV. rendű terhelt nyilatkoztatása arra, hogy a nyomozás során tett tanúvallomásának felolvasásához hozzájárul-e, mert a Be. 291. § (2) bekezdés II. fordulatának alkalmazása esetén az nem szükséges. A fentiekben kifejtettek alapján pedig a IV. rendű terhelt tanúvallomásai a további törvényi feltételeknek mindenben megfeleltek.
- [62] A III. rendű vádlott fellebbezésében foglaltakra reflektálva a Kúria utal arra, hogy a másodfokú bíróság ítéletében nem a IV. rendű terhelt nyomozati tanúvallomásai vonatkozásában állapította meg, hogy törvénysértő, hanem e tanúvallomások elsőfokú eljárásban történt felolvasása tekintetében mutatott rá, hogy a terhelt beleegyezésének beszerzése szükségtelen volt.
- [63] I. rendű vádlott sérelmezte fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a IV. rendű terheltet nem oktatta ki a Be. 85. § (3) bekezdése szerint a tanúvallomás megtagadásának lehetőségére.
- [64] Az ügyészség IV. rendű terhelt ellen vádat emelt, így a bírósági eljárásban kizárólag vádlottként volt meghallgatható és a vádlottakat megillető jogok illették meg és kötelezettségek terhelték. Nyomozás során tett tanúvallomásának felolvasására is a vádlottra vonatkozó szabályok, így a korábbi Be. 291. §-a alapján került sor.
- [65] A vádlottak kifogásolták, hogy az elsőfokú és másodfokú bíróság annak ellenére értékelte bizonyítékként a IV. rendű terhelt hivatkozott két tanúvallomását, hogy azt visszavonta. A Kúria erre vonatkozóan is egyetértett a másodfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel (Fővárosi Ítéltábla mint

másodfokú bíróság 2.Bf.160/2018/24. számú ítélet 18. oldal 2. bekezdés). A bíróságnak a vádlottak és a tanúk valamennyi vallomását értékelési körébe kell vonnia, melynek során a vallomás esetleges visszavonásának, módosításának okát is vizsgálva, valamint a további bizonyítékkal történő egybevetése után kell állást foglalnia annak hitelt érdemlősége tekintetében.

- [66] Az I. rendű és a II. rendű vádlott fellebbezésében eljárási szabálysértésként jelölte meg, hogy a nyomozás során az érdekellentétben álló vádlottakat ugyanaz a védő védte, továbbá a kirendelt védők csak „látszatvédelmet” láttak el.
- [67] A Kúria megállapította, hogy a bírósági eljárásban mind a négy vádlottnak más-más kirendelt védője volt, így a vádlottak által hivatkozottak a Be. 608. § (1) bekezdésében írt eljárási szabálysértés megállapítását nem alapozza meg.
- [68] A teljesség érdekében a Kúria rámutat, hogy a nyomozás során az I. rendű és a II. rendű vádlott védelmét látta el ugyanaz a kirendelt védő, ugyanakkor a III. rendű vádlott és a IV. rendű terhelt védelmében más-más kirendelt védő járt el: III. rendű vádlott érdekében Ügyvéd.1., míg IV. rendű terhelt érdekében ügyvéd.2. (nyomozati iratok 5561. oldal és 5491. oldal). Érdekellentét IV. rendű terhelt és a többi vádlott között állt fenn, így érdekellentétben álló vádlottak védelmében nem vett részt az eljárásban ugyanaz a védő.
- [69] I. rendű és II. rendű vádlott fellebbezésében sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el és állapította meg büntetőjogi felelősségüket a Btk. 371. § (1) bekezdés és (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő bűncselekményben, azaz rongálás büntetében.
- [70] A 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (Be.) a törvényes vád fogalmi meghatározását és így a törvényes vád hiányának jogkövetkezményét nem szabályozza. Ugyanakkor a Be. 422. § (1) bekezdése meghatározza a vádirat törvényes elemeit.
- [71] A Be. 422. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a vádirat törvényes eleme a vád tárgyává tett cselekmények törvényi minősítése. A 492. § (2) bekezdés d) pontjára tekintettel a Be. 493. § (3) bekezdése az eljárás nem ügydöntő végzéssel való megszüntetést írja elő, ha a vádirat - a hiányosságainak pótlására irányuló felhívás ellenére - nem, vagy hiányosan tartalmazza a 422. § (1) bekezdésében előírt törvényes elemeket, és emiatt a vád érdemi elbírálásra alkalmatlan. Amennyiben e hiányosságot az elsőfokú bíróság az ügydöntő határozat meghozatalakor észleli, akkor a Be. 567. § (2) bekezdés d) pontja alapján van helye az eljárás - nem ügydöntő - végzéssel való megszüntetésének.
- [72] A másodfokú és harmadfokú eljárásban a Be. szabályozása szerint már nem minősül abszolút eljárási szabálysértésnek a vádirat törvényes elemeinek hiánya. A vád törvényessége okából felülvizsgálatnak pedig kizárólag akkor van helye, ha az arra jogosult által emelt vád alapján járt el az alapügyben a bíróság.
- [73] A II. tényállási pontban rögzített cselekmény vonatkozásában a Fővárosi Főügyészség KÜO.20.347/2009/103-I. számú vádiratával a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő különösen nagy kárt okozó, folytatólagosan elkövetett csalás büntette miatt emelt vádat az I. rendű és a II. rendű vádlott ellen, melyet II. rendű vádlott bűnsegédként követett el. Így a bűncselekmény helyes minősítésével lett benyújtva, így érdemi elbírálásra alkalmas.
- [74] A másodfokú bíróság ítéletének rendelkező része I. rendű és II. rendű vádlott terhére megállapított bűncselekmény megnevezését helyesen - csalás büntette - nevezte meg. Az ügydöntő határozat indokolásában az elsőfokú bíróság ítéletének II. tényállási pontjában rögzített cselekményre nézve a csalás büntette elkövetésének ténybeli és jogi indokát adta. A vádiratban e tényállási pont vonatkozásában az ügyészség törvényes minősítés mellett emelt vádat. Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy nyilvánvaló elírási hiba eredményeképpen került a bűncselekmény Btk. szerinti minősítése a Btk. 371. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pontjában megjelölésre, melynek kijavításának helye van a Be. 453. § (1) bekezdése alapján.

[75] A elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság ítéletében módosított, a harmadfokú bírósági eljárásban irányadó tényállás lényege:

I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlott elhatározta, hogy az Új Magyarország Fejlesztési Terv Gazdaságfejlesztési Operatív Program végrehajtására jogszabályban kijelölt közreműködő szervezethez, a Zrt.2.-höz pályázatot nyújtanak be a Kft.2. nevében eszközök és technológiai licenc vásárlásával kapcsolatban úgy, hogy a Zrt.2.-t megtevéstik mind az öntőszerszámok és öntéstechnológiai licenc tényleges forgalmi értéke vonatkozásában. A vádlottaknak nem állt szándékában sem a pályázat során igényelt összegeknek pályázati célra történő fordítása, sem a pályázatban vállalt munkavállalói létszám foglalkoztatása, hanem az elnyert pályázati támogatást saját céljaikra kívánták felhasználni.

A Kft.2. ügyvezetője 2007. április 4. napja és 2008. április 9. napja, majd 2008. április 2. napjától I. rendű vádlott, míg 2008. április 9. és 2008. június 2. napja között III. rendű vádlott volt.

A Kft.2. által a pályázati szerződésekben a projekt megvalósítási helyszínéként megjelölt telephelyet a Kft.2. és Kft.4.-től bérelte. Az ingatlan a Zrt.4. tulajdonában volt, mely visszlizing szerződés alapján volt a Kft.4. használatában A Zrt.4. lizingdíj meg nem fizetése miatt a Kft.4.-el kötött szerződést 2009. március 3. napján azonnali hatállyal felmondta és 2009. március 12. napján az ingatlant birtokba vette.

I.

I. rendű vádlott 2007. évben, majd azt követően 2008. évben nyújtott be pályázatot a Kft.2. nevében, amely mögött tényleges eszközök nem álltak rendelkezésre, a vállalt tevékenység folytatására lehetőségük nem volt ezzel megtevéstette a Zrt.2.-t.

2007. szeptember 4. napján 225.000.000 forint összköltségű pályázatban 67.000.000 forint pályázati támogatásra jelentett be az I. rendű vádlott igényt, melyet - a pályázati támogatás arányának 40%-ra emelését követően - később 90.000.000 forintra felemelt.

A pályázat szerint a Kft.2. a székhelyén és a telephelyén a pályázatban megjelölt összegből 205.000.000 forintot 20 darab öntőszerszám, míg 20.000.000 forintot gyártási licenc beszerzésére kívánta fordítani.

A pályázatban a gyártani kívánt termékek megrendelésállományának igazolására valótlán tartalmú megállapodást nyújtott be. Az öntőszerszámok és a szükséges licenc megvásárlására a IV. rendű terhelt által képviselt Bt.1.-el kötött a Kft.2. képviseletében eljárva az I. rendű vádlott adásvételi szerződést. A Bt.1. sem öntéstechnológiával, sem öntőszerszámok gyártásával nem foglalkozott.

A Kft.2. képviseletében a III. rendű vádlott írta alá 2008. június 1. napján a támogatási szerződést, melyet az I. rendű vádlott nyújtott be a Zrt.2.-höz, ennek időpontjában már az I. rendű vádlott volt a Kft.2. ügyvezetője.

A támogatási szerződést a Zrt.2. képviselői 2008. augusztus 21. napján írták alá.

A Kft.2. ügyvezetője, az I. rendű vádlott a támogatási szerződés megkötése után, a pályázat megvalósításának igazolására valótlán tartalmú szerződéseket, okiratokat csatolt a 90.000.000 forint támogatási összeg kifizetése érdekében.

2008. augusztus 25. napján az I. rendű vádlott előleg fizetési kérelmet nyújtott be 90.000.000 forint kifizetése érdekében, melyben valótlánul azt állította, hogy a technológia megvásárlása és beüzemelése megtörtént és annak ellenértékét a Kft.2. megfizette.

2008. október 10. napján az I. rendű vádlott csatolta - a keltezését nem tartalmazó, a III. rendű vádlott által aláírt támogatási szerződés 2. számú módosítását - a Zrt.2. - a projekt fizikai teljesítésének módosítására irányuló - javaslatot elfogadta, és a szerződés módosítást 2008. október 10. napján írták alá.

A Kft.2. a Zrt.5.-től bérelt ... ingatlanra - a zrt. hozzájárulásával - a Zrt.2. javára 45.000.000 forint erejéig zálogjogot és elidegenítési tilalmat engedélyezett és a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel zálogszerződést kötött közjegyzői okiratban 45.000.000 forint és járulékai erejéig jelzálogjog alapításáról.

A Kft.2. képviselőjében bejelentette a Zrt.2.-nél, hogy a támogatás összegét faktorálta a Zrt.1.-nél. A faktorcég által kifizetett előfinanszírozás összegéből színleg teljesítette a Bt.1. felé látszólag fennálló fizetési kötelezettségét, oly módon, hogy a faktorálás alapján rendelkezésére álló 70.000.000 forintot ugyanazon a napon - 2008. november 14. - négyszer körbeutalta I. rendű és IV. rendű terhelt a két gazdasági társaság között.

2008. június 10. napján a III. rendű vádlott az I. rendű vádlott kérésére a Kft.2. ügyvezetőjeként 2008. június 2. napjára keltezett pályázatot nyújtott be 560.000.000 forint összköltségű beruházásra a Zrt.2.-höz, amelyhez 196.000.000 forint támogatást kért.

2008. június 2. napján már az I. rendű vádlott volt a Kft.2. nevében eljárni jogosult ügyvezetője.

A Zrt.2.-höz a pályázathoz az I. rendű vádlott által benyújtott, a Bt.1.-től származó árajánlat, valamint öntöszerszámra és öntőtechnológiára vonatkozó megrendelés valótlan tartalmú volt.

A Zrt.2. 2008. szeptember 16. napján kelt levelében tájékoztatta a Kft.2.-t, hogy 196.000.000 forint támogatásra érdemesnek ítélték, és a pályázó az Európai Regionális Fejlesztési Alapból, valamint a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló CXXVII. törvény alapján a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium fejezet, EU integráció fejezeti kezelésű előirányzat, Új Magyarország Fejlesztési Terv, Gazdaságfejlesztési Operatív Program jogcímcsoportból egyszeri, vissza nem térítendő támogatásban részesülhet.

A támogatási szerződést I. rendű vádlott 2008. november 17. napján, míg a Zrt.2. képviselői 2008. december 15. napján írták alá.

A támogatás kifizetése érdekében benyújtotta az I. rendű vádlott a Kft.2. és a Bt.1. közötti valótlan tartalmú hidraulikus öntöszerszámok adásvételére vonatkozó szerződést, az ennek teljesítésének igazolására vonatkozó 672.000.000 forintról kiállított számlát, valamint az átadás-átvételi- és üzembe helyezési jegyzőkönyvet és az ezekhez csatolt dokumentációt.

2008. december 3. napján a támogatási szerződésben kikötött biztosítékra - a Zrt.5. tulajdonában álló, de a Kft.2. által bérelt siklósi ingatlanra - a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséggel zálogszerződést kötött közjegyzői okiratban 98.000.000 forint és járulécai erejéig jelzálogjog alapításáról.

I. rendű vádlott a Bt.1. felé látszólag fennálló tartozásának színleg oly módon tett eleget, hogy a Zrt.1. által - a korábbi támogatási szerződésből eredő támogatási összeg faktorálása alapján - átutalt összeget 2008. november 17. napján átutalta a Bt.1. bankszámlájára és ezen a napon a IV. rendű terhelt közreműködésével kilenc alkalommal körbe utalásra került ez az összeg a két gazdasági társaság között.

2008. december 8. napján az I. rendű vádlott benyújtotta a támogatás kifizetése iránti kérelmet, melyet a II. rendű vádlott tanúként aláírt és mérlegképes könyvelőként ellenjegyezte a kft. nevében. Ehhez csatolta a Bt.1. felé fennálló fizetési kötelezettség a 2008. november 17. napján átutalásokkal történt teljesítéséről az ... Bank Nyrt. által kiállított igazolást.

A Zrt.2. megtévesztésének fenntartása érdekében, a II. rendű vádlott visszavásárolta a Kft.3. képviselőjében eljárva a Kft.5.-nek korábban értékesített öntészeti gépeket és öntőformákat 188.640 forintért a Kft.7.-től (Kft.5. jogutóda), ezzel a Zrt.2. által esetlegesen lefolytatott ellenőrzések során a Bt.1.-től megvásárolt gépek meglétét kívánták igazolni.

A Zrt.2. ellenőrei által végrehajtott ellenőrzését követően 2009. január 26. napján a támogatási összeg kifizetését nem tartották lehetségesnek. 2009. január 30. napján felhívták a Kft.2. képviselőjében eljáró I. rendű vádlottat a kft. 2008. november havi számlakivonatainak csatolására.

A Zrt.2. a támogatás kifizetését felfüggesztette.

2009. március 17. napján kelt és a Zrt.2.-höz 2009. március 30. napján érkezett levelében I. rendű vádlott a Kft.2. képviselőjében eljárva elállt a támogatási szerződéstől és kérte, hogy az előleget a Zrt.2. ne folyósítsa. Utóbb e nyilatkozatát akként módosította, hogy kizárólag a támogatások folyósításának felfüggesztését kérte, valójában a támogatások összegéről nem mondott le.

A Zrt.2. a két támogatási szerződés alapján a 286.000.000 forint támogatást a Kft.2.-nek nem fizette ki, így kára nem keletkezett.

II.

Az I. rendű vádlott annak érdekében, hogy mielőbb készpénzhez jusson, illetve annak felhasználásával elvégezhesse az I. tényállási pont szerinti körbeutalásokat a Bt.1. felé fennálló tartozás színlelt teljesítése érdekében, 2008-ban két faktoringszerződést kötött a Zrt.1.-el.

A megállapodások szerint a Zrt.1. az I. rendű vádlott társasága részére faktoring szolgáltatást nyújt oly módon, hogy az előzőekben említett és a Zrt.2.-től elnyert 286.000.000 forint vissza nem térítendő támogatásra figyelemmel előfinanszírozásként, rövidlejáratú kölcsönt folyósít, míg a terhelt cége a Zrt.2. felé fennálló támogatások kifizetésére vonatkozó követelését a Zrt.1.-re faktorálja.

Az első szerződés biztosítéka a Zrt.5. - I. tényállási pontban megjelölt - ... ingatlana volt 72.000.000 forint erejéig. Az ingatlan értékének igazolására valótlán tartalmú ingatlanbecslést és a II. rendű vádlott által kiállított tulajdoni lapot csatolt az I. rendű vádlott.

A második szerződés biztosítékaként óvadéki szerződés alapján 50.000.000 forintot az Kft.2. az ... Bank Nyrt.-nél nyitott óvadéki számlán lekötött és az I. rendű vádlott készfizető kezességet vállalt. Ezen túlmenően mindkét faktoringszerződésben biztosítékként a Kft.2. ingóságaira 72.000.000 forint erejéig egyetemleges zálogjogot alapítottak közjegyzői okiratban és az I. rendű vádlott ügyvezetése alatt álló Kft.4. készfizető kezességet vállalt.

A Kft.4. ténylegesen nem rendelkezett vagyonnal, a kft.-vel szemben az adóhatóság végrehajtási eljárást kezdeményezett.

I. rendű vádlott az ingatlan és ingó fedezet értéke tekintetében megtevesztette a Zrt.1.-t.

A faktorcég által átutalt pénzeszből 125.000.000 forint a Kft.2., a Bt.1. és a Kft.1. bankszámláin történt többszöri körbeutalást követően a Kft.1. bankszámlájáról Zrt.6.-hez került átutalásra, majd az ott vezetett értékpapírszámla megszüntetése után 21.000.000 forint utalt vissza a bróker cég a Kft.1. bankszámlájára.

A Zrt.2.-vel kötött támogatási szerződések felfüggesztése után a Zrt.1. a faktoringszerződést 2009. április 3. napján felmondta.

A Zrt.1. sértettnek okozott 196.378.746 forint kárból 130.000.025 forint megtérült, részben az óvadék lehívásával, részben a fedezetként felajánlott ingatlan végrehajtási eljárásban való értékesítésével.

[76] A Be. 617. § értelmében a harmadfokú bírósági eljárásban a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseket a harmadfokú eljárás szabályaira vonatkozó Be. LXXXVI. Fejezetben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni. A Be. LXXXVI. Fejezete a határozat kijavítására vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, így a Be. 617. § alapján a Be. 453. § (6) bekezdése szerint a harmadfokú eljárásban helye van a másodfokú határozat nyilvánvaló elírása hibájának korrigálására, ezért a Kúria ügydöntő határozatában a helyes törvényi minősítést az I. rendű és a II. rendű vádlott vonatkozásában a Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pontjában jelölte meg.

[77] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan; azaz a harmadfokú bíróság kizárólag a fellebbezhető ítéleti rendelkezés kapcsán vizsgálhatja a tényállás megalapozottságát.

[78] A Be. 619. § (4) bekezdése pedig kifejezetten akként is rendelkezik, hogy a fellebbezéssel nem érintett bűncselekmény tekintetében a harmadfokú bíróság nem vizsgálhatja a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a harmadfokú bíróság a határozatát a másodfokú bíróság által alapul vett tényállásra kell alapítania.

[79] Miután az adott ügyben a költségvetési csalás büntette és a 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége kapcsán I. rendű és II. rendű vádlott

vonatkozásában nem hozott a másodfokon eljáró ítélőtábla az elsőfokú bírósággal - a Be. 615. § (2) bekezdésének megfelelő - ellentétes döntést, és így e tekintetben fellebbezésnek a másodfokú ítélet ellen nincs helye, ezért az e cselekményekhez kapcsolódó tényállás megalapozottsága nem vizsgálható.

- [80] Így a Kúria nem vizsgálhatta és nem vizsgálta, hogy a tényállást a bíróságok a bizonyítékok helyes értékelésével állapították-e meg, így az I. rendű vádlott és védője, valamint a II. rendű vádlott és védője által a bíróságok által figyelembe vett bizonyítékok helytállóságát, a bíróságok bizonyíték-értékelő tevékenységét vitató érvei vonatkozásában a Kúria nem foglalkozhatott állást.
- [81] A Be. 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján - a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontjára figyelemmel - vizsgálta a Kúria a bűnösséget megállapító és fellebbezéssel nem támadható rendelkezések kapcsán azt, hogy a II. és a III. rendű vádlottat nem kell-e felmenteni, vagy velük szemben nem kell-e az eljárást megszüntetni.
- [82] A Btk. 10 § (4) bekezdése értelmében nem büntethető kísérlet miatt, akinek önkéntes elállása folytán marad el a bűncselekmény befejezése, vagy aki az eredmény bekövetkezését önként elhárítja. Ugyanakkor a 10. § (5) bekezdése szerint, ha a Btk. 10. § (4) bekezdésben meghatározott esetben a kísérlet már önmagában is megvalósít más bűncselekményt, az elkövető e bűncselekmény miatt büntethető, így a 2. rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében, melyet a II. rendű vádlott bűnsegédként követett el, az I. rendű és a II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítása akkor sem lett volna vitatható, ha a költségvetési csalás büntette tekintetében az önkéntes eredmény elhárítás megállapítható lett volna.
- [83] III. rendű vádlott az esetleges önkéntes eredmény elhárítást megalapozó cselekményt véghezvivő személyként nem volt érintve, így a Kúria az I. rendű és a II. rendű vádlott vonatkozásában a Be. 619. § (4) bekezdése értelmében - a fentiekben kifejtettek szerint - a fellebbezéssel nem érintett bűncselekmény (költségvetési csalás büntette) tekintetében nem vizsgálhatta a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és így harmadfokon eljárva döntését kizárólag a másodfokú bíróság által alapul vett tényállásra alapíthatta (EBH 2018. B.17.).
- [84] A Be. 396. § (1) bekezdésében meghatározott költségvetési csalás büntette eredmény bűncselekmény. A Be. 10. § (4) bekezdés alkalmazásában befejezetlen kísérlet esetén önkéntes elállásnak, míg befejezett kísérlet esetén önkéntes eredményelhárítás eredményezheti a büntethetőséget megszüntető ok megállapítását.
- [85] Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt az állami támogatásra vonatkozó szerződést a Zrt.2.-hez aláírva benyújtotta a hozzá tartozó dokumentációval együtt; az állami támogatás vonatkozásában előzőleg a Zrt.2. 2009. január 26. napján megtartott helyszíni ellenőrzése során közreműködött és a beruházás tárgyában bekért okiratokat rendelkezésre bocsátotta. Így az I. rendű vádlott cselekvősege befejezett kísérlet megállapítását alapozza meg.
- [86] Az önkéntes eredményelhárítás kizárólag aktív magatartással valósítható meg akkor, ha az eredmény bekövetkezéséhez vezető okfolyamatot az elkövető cselekménye szakítja meg. Az önkéntes eredményelhárítás megállapításához nem szükséges, hogy az eredményt kizárólag az elkövető tevékenysége hárítsa el, de döntő mértékben az elkövetőnek az önkéntes, aktív tevékenységének szükségszerűen ahhoz kell vezetni, hogy az egyébként beálló eredmény elmaradjon.
- [87] Az önkéntesség akkor állapítható meg, ha az elkövető külső körülmények kényszerítő befolyása nélkül, döntően saját belső elhatározásból az elkezdett bűncselekmény befejezésétől eláll - eredeti szándékát megváltoztatva - azzal véglegesen felhagy (BH 2007.2., BH 2014.136.) és mindent megtesz az eredmény bekövetkezésének elhárítása érdekében.
- [88] A Kúria utal arra, hogy az önkéntes eredmény elhárítás mint büntethetőséget megszüntető ok, csak kísérleti szakba jutott bűncselekmény vonatkozásában értelmezhető. I. rendű és II. rendű vádlott fellebbezésükben elsődlegesen bűncselekmény hiányában indítványozták felmentésüket a

költségvetési csalás büntette miatt ellenük emelt vád alól, így a jogorvoslati kérelmük indoklásában a Btk. 10. § (4) bekezdésére történt hivatkozásuk az elsődleges indítványukkal ellentmondásban áll.

[89] A már kifejtettek alapján a Kúria az elsőfokú, és másodfokú bíróság által megállapított tényállás alapján vizsgálta az I. rendű és a II. rendű vádlott bűnösségének megállapítására vonatkozó rendelkezést avonatközásban, hogy őket fel kell-e menteni, vagy velük szemben az eljárást meg kell-e szüntetni [Be. 618. § (3) bekezdés a) pont, Be. 590. § (5) bekezdés b) pont].

[90] A II. tényállási pontban az elsőfokú bíróság megállapította, hogy „A Zrt.2. ellenőrei a ... jelű pályázati projekt ellenőrzését követően 2009. január 26. napján - tekintettel arra, hogy a Kft.2. nem tudta bemutatni a szerszámok nagy részét - támogatási összeg kifizetését nem tartották lehetségesnek, és nem fogadták el a Kft.2. által a Bt.1. számlájának kifizetését igazoló, internetalapú számlatörténetet sem, hanem 2009. január 30. napján felhívták a társaság képviselőjét, I. rendű vádlottat a 2008. november havi bankszámlakivonat bank által hitelesített eredeti példányának benyújtására, azzal a figyelmeztetéssel, hogy ellenkező esetben a kifizetési igényt elutasítják. A Zrt.2. a megítélt támogatás kapcsán végül szabálytalansági vizsgálatot kezdeményezett a Kft.2.-vel szemben, és a megítélt 196.000.000 forint támogatási összeg kifizetését felfüggesztette. I. rendű vádlott - miután tudomást szerzett arról, hogy a Zrt.4. a ... hrsz. ingatlan birtokbavételéről és az ingatlanlízing szerződés felmondásáról értesítette a Zrt.2.-t, és gyanút fogott - 2009. március 17. napján kelt és a Zrt.2.-hez 2009. március 30. napján érkezett levelével a Kft.2. képviselője elállt az elnyert támogatási szerződésektől, és kérte, hogy a Zrt.2. az előleget ne folyósítsa.” (Fővárosi Törvényszék 25.B.1054/2015/98. számú ítélet 12. oldal 1. és 2. bekezdés).

[91] E tényállás alapján tényként állapította meg a Kúria, hogy az I. rendű terhelt nem önkéntesen, belső elhatározásból, hanem külső tényezők alapján tette meg a jognyilatkozatát, melyben a támogatási szerződéstől elállt és kérte, hogy az előleget a Zrt.2. ne folyósítsa.

A tényállás szerint a későbbiek során az elállásra vonatkozó nyilatkozatát is módosította és a támogatások folyósításának felfüggesztését kérte, „mivel hogy valójában a támogatások összegéről nem mondott le”.

A támogatási szerződéstől való elállásra vonatkozó valós szándék megállapítását kizárta továbbá annak ténye is, hogy az annak közös megegyezéssel való felbontására vonatkozó okiratot nem írta alá a Kft.2. nevében az I. rendű vádlott, a Zrt.2. a 2009. március 19. napján megtett feljelentése időpontjában - a támogatási szerződés felfüggesztése ellenére - a támogatási szerződést még hatályosnak tartotta.

[92] Mindezek alapján az I. rendű vádlott cselekvősege tekintetében a támogatási szerződésektől való tényleges elállás nem állapítható meg, jognyilatkozatát nem a saját elhatározásból származó, a bűncselekmény elkövetésétől való végleges elállási és a bűncselekmény befejezettségének megakadályozására irányuló szándék vezérelte, hanem kívülálló okok és a bűncselekmény leplezésének megghiúsítása.

[93] A fent kifejtettek alapján I. rendű vádlott tényállásban rögzített elkövetési magatartása - törvényi előfeltételek hiányában - nem alapozza meg az önkéntes eredményelhárítás megállapítását. Így a másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság álláspontját osztva - helyesen jutott arra a következtetésre, hogy mind az I. rendű, mind a II. rendű vádlott elkövette a költségvetési csalás büntettének kísérletét, és törvényesen értékelte a büntetés kiszabása során enyhítő körülményként a kísérletet.

[94] Az irányadó tényállás alapján - a kifejtettekre figyelemmel - a Kúria megállapította, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlottat a költségvetési csalás büntette miatt, melyet a II. rendű vádlott bűnsegédként követett el, és a 2. rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége miatt emelt vád alól nem kell felmenteni, illetve velük szemben az eljárást sem kell megszüntetni.

[95] A Be. 590. § (5) bekezdés c) pontjára figyelemmel, a 618. § (3) bekezdés a) pontja alapján

vizsgálta és megállapította, hogy az I. rendű és a II. rendű vádlott vonatkozásában ezen bűncselekmények minősítése törvényes.

[96] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság ítéletét arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság a határozatát meghozta, kivéve, ha az a fellebbezéssel sérelmezett részében megalapozatlan.

[97] A másodfokú bíróság ítéletének ellentétes döntése alapján fellebbezéssel támadható

- I. rendű vádlott bűnösségét folytatólagosan elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntetében,

- II. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntetében is megállapító, míg

- III. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználás vétségében megállapító döntése kapcsán az eltérő döntés vonatkozásában a megalapozottság körében a Kúria vizsgálta, hogy a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása nem volt-e törvénysértő, továbbá, hogy a másodfokú bíróságnak a bűnösség megállapítására törvényes lehetősége volt-e.

[98] A Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja és a (2) bekezdése alapján elsődlegesen abban foglalt állást a Kúria, hogy a másodfokú bíróság a felülmérlegelés tilalmára vonatkozó törvényi előírást betartotta-e.

[99] A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapításával az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét a másodfokú bíróság megállapíthatja. Ennek során a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat felmenti vagy az eljárást megszünteti.

[100] Mindezek alapján a bizonyítékok eltérő értékelése alapján az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérően a vádlott bűnösségének megállapítására csak ügyészi indítványra felvett bizonyítás alapján van lehetősége a másodfokú bíróságnak.

[101] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság nem sértette meg a felülmérlegelés tilalmát, tekintettel arra, hogy a részleges megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében a „tényállás hiányosságainak pótlása, felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem esik e törvényi tilalom alá, hanem éppen a megalapozatlanság kiküszöbölésének törvényes eszköze, amelyet a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten arra az esetre rendel alkalmazni, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vezet. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy fellebbviteli bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogy azt az elsőfokú bíróság tette." (EBH 2019.B.9.II. pont).

[102] A tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték alapján olyan további tény megállapítása, ami a büntetőjogi felelősség tekintetében jelentőséggel bír, és amit az elsőfokú bíróság - az általa megállapított tények mellett - figyelmen kívül hagyott. A tényállás módosításának korlátját az elsőfokú bíróság által el nem fogadott, kirekesztett bizonyítékok jelentik. Az iratellenesség kiküszöbölése az elsőfokú bíróság által az ügyiratok tartalmának nem megfelelően értékelt bizonyítéknak az ügyiratok valós tartalmának megfelelő figyelembe vételét jelenti, míg a helyes ténybeli következtetés levonása során a másodfokú bíróság a logika szabályainak nem megfelelő ténykövetkeztetést helyesbíti (EBH 2019.B.9. [55] bekezdés). A bizonyítékok valós, ügyiratok tartalmával egyező értékelése során a bíróság a vallomások más bizonyítékokkal való összevetése alapján dönthet akként, hogy a vallomás csak egy részét - amelyet más bizonyítékok is

megerősítenek - fogad el, míg más részeit nem veszi figyelembe. Ez ugyanakkor nem érinti a bizonyítékok értékelésének perrendszerű voltát (BH 1998.418.).

- [103] I. rendű vádlott és II. rendű vádlott vonatkozásában az ellentétes döntéssel érintett bűncselekmény kapcsán a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az általa felsorolt és értékelési körébe vont bizonyítékokból téves következtetéseket vont le és erre alapítva részben megalapozatlan tényállást állapított meg.
- [104] A másodfokú bíróság - a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontjának helyes értelmezése alapján - a részleges megalapozatlanságot az iratok tartalma alapján és helyes ténybeli következtetések levonásával döntőriszt kiküszöbölte, és az így megállapított tényállás alapvetően megalapozott.
- [105] A Kúria a Be. 619. § (3) bekezdése szerint az ügyiratok tartalma alapján azt csupán szűk körben egészítette ki és a Fővárosi Törvényszék 14. oldal 9. bekezdése elé beillesztette, hogy: Az I. rendű vádlott a Zrt.2.-höz 2009. február 12. napján előleg fizetési kérelmet nyújtott be, amelyben a Kft.2. bankszámla számára kérte a támogatási szerződés előlegének kifizetését, holott a factoring szerződés értelmében a letéti számlára kellett volna a teljesítését kérnie;
- [106] továbbá a 14. oldal 9. bekezdését azzal egészíti ki, hogy „...a Zrt.1. követelése teljes egészében fedezhető lett volna az I. rendű vádlott factoring szerződés szerinti eljárása esetén...”
- [107] Az I. rendű és II. rendű vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróságéval ellentétes másodfokú döntés kapcsán a Kúria az elsőfokú bíróság ítéletének II. pontban rögzített tényállását a másodfokú bíróság kiegészítésével, illetve helyesbítésével, valamint a Kúria kiegészítésével megalapozottnak találta a cselekmények kapcsán; iratellenes megállapítást, téves ténybeli következtetést nem észlelt és az összhangban áll a vádlottak terhére megállapított egyéb cselekményekre vonatkozó - és nem támadható - tényállással.
- [108] A Kúria mindenekelőtt rámutatott, hogy az adott cselekmény megítélése esetén a másodfokú bíróság által hivatkozott 3/2009. Büntető jogegységi határozat nem irányadó.
- [109] A hivatkozott jogegységi határozat a csalás és az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: korábbi Btk.) 297/A. §-a szerint minősülő hitelezési csalás elhatárolási kérdéseiben nyújt eligazodást és mondja ki, hogy nem állapítható meg a csalás (korábbi Btk. 318. §) bűncselekményében a bűnössége annak a terheltnek, akinek a kölcsön felvételekor szándékában áll a kölcsön visszafizetése, és ennek a reális lehetősége is adott, de a hitel megszerzése érdekében a piaci alapú kölcsön folyósításának feltételei tekintetében a hitelintézetet tévedésbe ejti és a pénzügyi intézmény e megtévesztése folytán folyósítja részére az igényelt kölcsönt (3/2009. Büntető jogegységi határozat I. pontja, III/5. és 6. pontja).
- [110] A II. tényállási pont tekintetében büntetőjogi relevanciával bíró tény, hogy az I. rendű terhelt nemcsak a kölcsön felvétele tekintetében, hanem a biztosíték tekintetében, valamint a visszafizetésre vonatkozó képessége és készsége tekintetében is tévedésbe ejtette a sértettet.
- [111] Az elsőfokú bíróság ítéletének 13-14. oldalán megállapított tényállásában a biztosíték tekintetében helyes megállapítást tett, továbbá az ítélete 61-62. oldalán e tényállási pontra vonatkozó indokolása során is az iratok tartalmával összhangban rögzítette a biztosítékra bizonyítékokat, azonban azokból téves következtetést vont le.
- [112] E cselekmény büntetőjogi megítélése szempontjából lényeges tény, hogy az I. rendű vádlott a Zrt.2. felé benyújtott kérelmei, bejelentései alapján biztosította-e, hogy a Zrt.1. a faktorált követelés - az állami támogatás - összegéhez hozzájusson.
- [113] Az I. rendű és II. rendű vádlott szándékára vonatkozó következtetést a szerződéskötés előtti, szerződéskori és a szerződéskötés után tanúsított magatartásából lehet levonni és ennek alapján nyílik lehetőség arra, hogy valamennyi bizonyíték együttes, ügyiratok tartalmával egyező értékelése alapján a vádlottaknak a szerződéskötés időpontjában fennálló visszafizetési szándékára és visszafizetési képességére vagy azok hiányára ténykövetkeztetést lehessen levonni. A csalárd szándék megállapítását nem zárja ki a szerződés részbeni teljesítésére, részbeni visszafizetésre

irányuló szándék színlelésében megnyilvánuló magatartás (kikötött fedezet részbeni - a biztosított követelés töredékrészeként megfelelő összegű - meglete). A terhelt utólagos, részbeni kármegtérítő magatartása, a kár megtérülése önmagában a szerződéskori bűnös szándék hiányának megállapítását nem alapozza meg.

- [114] A Zrt.1.-el a Kft.2. nevében eljáró I. rendű vádlott 2008. november 6. és 2008. november 16. napján faktoring szerződést kötött. A szerződések megkötésekor hatályos a hitelintézetekről szóló 1996. évi CXII. törvény 2. számú melléklet I/10/2/b) pontja szerint a faktoring lényegét tekintve a követelésnek az adós kockázata átvállalásával vagy anélkül történő megvásárlása, megelőlegezése.
- [115] A faktoring szerződés a gyakorlatban atipikus, illetve vegyes szerződés, amely a felek üzleti szerződési céljától, szándékától függően a visszerhes engedményezés, az adásvétel, illetve hitelviszony elemeit foglalja magában. A faktoringnak két alaptípusa van: a valódi (standard) faktoring esetében a faktor (hitelintézet) a hitelezőtől végleges jelleggel oly módon vásárolja meg az adóssal szembeni követelését, hogy a továbbiakban az engedményezett követelések későbbi behajtása a saját nevében és saját kockázatára történik (del credere kockázat átvállalásával). Ha az átruházott követelés valamilyen okból nem állt fenn, a faktoráló ezért helytállással tartozik.
- [116] Nem valódi faktoring esetében a hitelező az adóssal szembeni követelését oly módon engedményezi a faktorra, hogy a faktor a továbbiakban a követelést a saját nevében, de az engedményező hitelező kockázatára érvényesíti, hajtja be. A faktor nem vállalja át az engedményezett követelés behajthatatlanságának kockázatát. A faktorszerződés megkötésekor - a követelés engedményezésekor - a faktor hitelintézet ez esetben is (a valódi faktoringhoz hasonlóan) kifizeti a követelés mintegy 80-90 %-ának megfelelő összeget; abban az esetben azonban, ha utóbb a követelés behajthatatlannak bizonyul, az engedményező faktorálónak a faktorszerződés megkötésekor kapott összeget (a be nem hajtott részét) vissza kell fizetnie (BH 2005.72.).
- [117] A Kft.2. és a Zrt.1. között létrejött szerződés nem valódi faktoring volt, mert a faktor cég nem szerezte meg a támogatás, mint követelés tulajdonjogát és a támogatás összegét a Kft.2.-nek egy erre a célra elkülönített letéti számlán kellett fogadni és azt a szerződésben meghatározott időpontban a faktor cégnek megfizetni (nyomozati iratok 857. oldal 2.2 pont és 859. oldal 31.8 pont) és faktoring ügylet alapján a vádlottnak két lehetősége volt; vagy a biztosítékból fizetik vissza a hitelt, vagy az a faktorált követelésből kerül teljesítésre.
- [118] A Kft.2. nevében eljáró I. rendű vádlott a 2008. november 6. napján megkötött első szerződés vonatkozásában 2008. november 3. napján, míg a 2008. december 16. napján megkötött második szerződés vonatkozásában 2008. december 15. napján bejelentette a Zrt.2.-nek, hogy a támogatás összegét az elkülönített letéti számlára utalja át, mely rendelkezést a Zrt.1. hozzájárulása nélkül nem változtathat meg. Ezt követően azonban az első faktoring szerződéssel lefaktorált GOP-2.1.2./D-2007-0003. jelű pályázati projekt kapcsán kötött támogatási szerződés szerinti 90.000.000 forint támogatás terhére 2009. február 12. napján 36.000.000 forintba előlegfizetési kérelmet nyújtott be, melyben a Kft.2. ... bankszámlaszámát jelölte meg a folyósítási számlaszámként (nyomozati iratok 595. oldal).
- [119] Az előlegfizetési kérelem időpontja a második faktoring szerződés alapján a Zrt.1. által teljesített kifizetést követő hetedik nap.
- [120] E tényekből levonható okszerű következtetés, hogy a Kft.2.-nek a Zrt.1. által 2009. február 5. napján átutalt (a kft. számlájára 2009. február 6. napján érkezett) 125.527.002 forint ellenére pénzügyi nehézségei voltak. Másrészt a Zrt.1.-nek a faktorált követelésből való kielégítését kívánta megakadályozni, mivel nem az elkülönített bakszámlára kérte kiutalni azt.
- [121] Az elsőfokú bíróság által elfogadott és értékelt bizonyítékok közül a logikai lánc következő elemét képezi, hogy a Zrt.1. által 2008. február 5. napján átutalt és a Kft.2. bankszámlájára 2008. február 6. napján megérkezett 125.527.002 forintból még ugyanaznap a Kft.1. számlájára került átutalásra, majd többszöri a Bt.1.-Kft.2. és Kft.1. körbeutalást követően a Zrt.6.-hoz utalta a Kft.1.

(elsőfokú ítélet 14. oldal első bekezdés, igazságügyi könyvszakérői vélemény 12-13. oldal).

- [122] Ez alapján megállapítható, hogy a Kft.2. a faktor cég által átutalt összeget nem a projekt finanszírozásra fordította, azaz ez sem biztosította a faktor cég kielégítésének alapját.
- [123] E pénzmozgásokra a második faktoringszerződést követő időszakban került sor, de ezek gyors egymásutánisága és a pénzeszközök felhasználásának célja alapján következtetés vonható arra, hogy a faktoring szerződés megkötésekor sem állt szándékában a Kft.2. nevében eljáró I. rendű vádlottnak visszafizetni a Zrt.1.-nek a faktoring szerződés alapján őt megillető pénzösszeget.
- [124] A Zrt.2. feljelentésében a Zrt.1. és a Kft.2. közötti 72 millió forint összegű jelzálogfedezettel biztosított hitelszerződést jelölt meg, ami alapján megállapítható, hogy a feljelentés időpontjában - 2009. március 19. napján - a zrt. nem bírt tudomással a faktoring szerződésekről. Ezt nem cáfolja annak ténye sem, hogy a letéti számlára való teljesítés iránti kérelmet az I. rendű vádlott a Zrt.2.-nek benyújtotta.
- [125] Az elsőfokú bíróság az I. rendű és a II. rendű vádlott felmentését elsődlegesen T.3. vallomásra alapította, ugyanakkor e tanúvallomását nem vetette össze a rendelkezésre álló több bizonyítékkal, amely cáfolta a tanú nyilatkozatait. A Kúria e bizonyítékok köréből kiemeli a tanú által jegyzett Zrt.1. nevében írt feljelentést, amely a tények leírásán túlmenően részletes indokolást tartalmaz arra, hogy álláspontja szerint a vádlottak cselekménye miért minősül a Zrt.1. sérelmére elkövetett csalás büntettének (nyomozati iratok 795-833. oldal), továbbá a faktoring szerződések alapján felhasznált pénzösszegek felhasználásának elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában megállapított felhasználási célját, a felajánlott fedezetek tekintetében tett ténymegállapításait. Ezen túlmenően pedig az I. tényállási pontban rögzítetteket, amelyek alapján az elsőfokú bíróság megalapozottnak látta a vádlottak bűnösségének megállapítását költségvetési csalás büntetében, amiből okszerűen következik, hogy a támogatási szerződésben foglaltakat a Kft.2. nem teljesítette, és az I. tényállási pontban rögzítettek szerint a faktoring szerződések megkötésének időpontjában sem volt meg a reális esélye a projektek teljesítésének, ami alapján tudnia kellett, hogy a faktorált követelésből sem lesz biztosított a faktor cég kielégítése. E vonatkozásában a Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség átiratában kifejtettekkel.
- [126] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú ítélet 64. oldalán idézett a Fővárosi Törvényszék 25.B.1054/2015/62. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldalán rögzített T.3. tanú tanács elnöki kérdésre adott válasza a korábbi - az elsőfokú eljárás időszakában hatályos - Be. 181. § (1) bekezdésébe ütköző módon beszerzett bizonyíték. E jogszabályi rendelkezés értelmében a tanúnak nem tehető fel olyan kérdés, amely a feleletre útmutatást tartalmaz. Így a tanács elnökének kérdése a korábbi Be. alapján törvényben tiltott volt. A korábbi Be. 78. § (4) bekezdése értelmében nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság - többek között - más, tiltott módon szerzett meg. Mindezek alapján a tanú e nyilatkozata bizonyítékként nem értékelhető, ezért azt a Kúria kirekesztette a bizonyítékok köréből.
- [127] A Kúria itt kíván utalni arra, hogy helyes ítélet szerkesztési módszer a tanúvallomások büntetőjogilag releváns részeinek szó szerinti idézése az ítélet indokolásában (irányadó gyakorlatnak minden megfelel az elsőfokú ítélet 65. oldal 1-4. bekezdése), ugyanakkor nem tekinthető helyesnek a jegyzőkönyvi szövegrészek szó szerinti beemelése az ítéletbe.
- [128] A fent kifejtettek alapján a Kft.2. nevében eljáró I. rendű vádlott a faktoring szerződésben vállalt támogatás összegéből történő megfizetési szándéka és megfizetési képessége tekintetében tévedésbe ejtette a Zrt.1.-t. Ezt a megállapítást támasztja alá, hogy az I. tényállási pontban - ami a Be. 619. § (4) bekezdése szerint irányadó a harmadfokú eljárásban - megállapított azon utólagos magatartása, hogy a támogatási szerződésektől való elállásáról és így a támogatásból történő teljesítés lehetőségének kizártságáról nem értesítette a faktoring céget, melynek egyértelmű indoka, hogy a felajánlott fedezetekből e kielégítés nem volt biztosított (továbbiakban a Kúria kitér ezen megállapításnak az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyítékokból eredő ténybeli alapjára is).

- [129] A Kft.2. a 2018. évi és a 2018. év IV. negyedévére vonatkozó pénzügyi mérlegében nem tüntette fel a Zrt.1. felé kötelezettségét, holott ezt rövid lejáratú kötelezettségként szerepeltetnie kellett volna.
- [130] A Kúria mindkét faktoring szerződés tekintetében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a fedezete tekintetében a bizonyítékokat helyesen értékelte, és azt a II. pontban írt ítéleti tényállásában helyesen tüntette fel, azonban abból részben helytelen következtetést vont le.
- [131] A 2008. november 6. napján megkötött faktoring szerződésben fedezetként a Zrt.5. tulajdonában álló, a Kft.2. által bérelt siklói ingatlant kötötték ki. Az I. tényállási pontban - melyek a Be. 619. § (4) bekezdése értelmében a harmadfokú eljárásban irányadóak - az I. rendű és a II. rendű vádlott is tudta, hogy ezt az ingatlant már a Zrt.2. vonatkozásában is fedezetül felajánlották 45.000.000 forint + járulékal erejéig. Ennek ellenére az I. rendű vádlott által kiváltott tulajdoni lapon az ingatlan tehermentes volt, melyet a Zrt.1.-hez becsatoltak. Egyben a faktoring cég birtokába olyan ingatlan értébecslés került, amely ezen ingatlan értékét 380.000.000 forintban jelölte meg. További fedezet a Kft.2. megjelölt vagyontárgyai és a Kft.4. készfizető kezessége volt. Az elsőfokú bíróság ítéleti tényállásában rögzítette, hogy a faktorálás célja az volt, hogy az I. rendű vádlott „minél előbb pénzhez jusson, illetve annak felhasználásával elvégezhesse a Bt.1. irányába az I. pontban részletezett színlelt oda-vissza utalásokat” (elsőfokú ítélet 9. oldal 6. bekezdés és 11. oldal 4. bekezdés).
- [132] Az I. rendű és II. rendű vádlottak fellebbezésére tekintettel a Kúria utal arra, hogy a pénz „oda-vissza utalások” nem minősülhetnek egy barter ügylet pénzügyi rendezésének, mert egyrészt az ítélet I. pontjában megállapított tényállása ettől eltérő ténymegállapítást tartalmaz, másrészt a barter ügyletet és az arra vonatkozó szabályokat - bűncselekmény időpontjában hatályos - 1959. évi IV. törvény a Polgári törvénykönyvről (továbbiakban: korábbi Ptk.) 378. §-a határozta meg, miszerint barter ügylet, ha a szerződő felek dolgok tulajdonának kölcsönös átruházására vállalnak kötelezettséget. Ilyen esetben az adásvétel szabályait kell megfelelően alkalmazni, azzal, hogy barter ügylet esetében mindegyik fél eladó a saját szolgáltatása, és vevő a másik fél szolgáltatása tekintetében. Ugyanakkor az igazságügyi könyvszakértői vélemény tanúsága szerint a Bt.1. és a Kft.2. között ugyanazon a napon - 2008. november 14. - „számla kiegyenlítés, licenc díj címszó alatt” ugyanaz az összeg került körbeutalásra (szakértői vélemény 11. oldal), ami tekintetében az I. tényállási pont alapján megállapítható, hogy ezt megalapozó barter ügylet a két fél között nem volt, kizárólag a 2007. december 7-i színlelt szerződés kiegyenlítésének látszólagos teljesítésére szolgált. Míg a 2008. november 17-én történt kilenc körbeutalás a 2008. november 17. napján színleg megkötött szerződés látszólagos teljesítésére szolgált.
- [133] A 2008. december 16. napján megkötött faktoring szerződés fedezete
- a Kft.2. Bt.1.-től beszerzett - a szerződésben nevesített - 529.090.000 forint értékű eszközeire kikötött zálogjog volt, mely vagyontárgyak tekintetében az elsőfokú ítélet az I. tényállási pontban megállapította, hogy nem létező vagyontárgyak,
 - a Kft.4., I. rendű vádlott készfizető kezessége,
 - a Kft.2. által óvadéki számlára befizetett 50.000.000 forint voltak.
- A Kft.2. Bt.1.-től beszerzett vagyontárgyak tekintetében az elsőfokú ítélet az I. tényállási pontban megállapította, hogy részben nem léteztek, részben kisebb értéket képviseltek (Fővárosi Törvényszék 25.B.1054/2015/98. számú ítélet 11. oldal 2. bekezdés).
- A Kft.4. vonatkozásában a bíróság megalapozottan állapította meg, hogy az I. rendű vádlott elhallgatta, hogy a Kft.4. nem rendelkezik vagyonnal, és a kft.-vel szemben az adóhatóság végrehajtási eljárást kezdeményezett. Az igazságügyi könyvszakértői vélemény szerint óvadéki letét számlán elhelyezett 50.000.000 forint az első faktoring szerződés alapján átutalt 72.000.000 forintból teljesítette az I. rendű vádlott (szakértői vélemény 16. oldal 3. bekezdés). Megjegyzi a Kúria, hogy az I. és II. rendű vádlott ennek cáfolatára ellentmondásos tényelőadást tettek, az I.

rendű vádlott szerint egy polgári peres eljárásban megítélt pénzüsszegeből teljesítették az 50.000.000 forint óvadéki számlára történt befizetést, míg a II. rendű vádlott álláspontja szerint ezt a Zrt.2.-nek adták fedezetül. A vádlotti hivatkozások - ellentmondásosságukra tekintettel is - nem eredményezhették a csalás bűncselekménye vonatkozásában a tényállás megalapozatlanságának megállapítását.

- [134] Mindezek tükrében megállapítható, hogy az I. rendű terhelt a Kft.2. által biztosított fedezetek és ebből eredően a fizetési készsége tekintetében is tévedésbe ejtette a Zrt.1.-t.
- [135] Mindezek alapján a Kúria osztotta a másodfokú bíróság által az elsőfokú bíróság iratellenes és helytelen logikai következtetések kiküszöbölése körében kifejtett érvelését és ez alapján megállapított tényállását - a harmadfokú eljárásban eszközölt kisebb pontosítással - megalapozottnak értékelte.
- [136] A megalapozott tényállás alapján az ítéltábla helyesen állapította meg, hogy a Kft.2. nevében a faktoring szerződés megkötésében eljáró I. rendű vádlott a Zrt.1.-t tévedésbe ejtette a visszafizetési szándéka, a kft. visszafizetési képessége, valamint a faktorált követelés Zrt.2. általi - a kft. által a támogatási szerződésben vállalt kötelezettség teljesítésén alapuló - kifizetése tekintetében. Magatartása arra irányult, hogy a faktoring szerződés alapján a faktor cégtől a Zrt.2.-vel kötött szerződésben megállapított támogatás összegének előlegét megszerezze, azaz jogtalan haszonszerzési célzat vezérelte, melynek eredményeként a kár a sértettnél bekövetkezett. Így az I. rendű vádlott maradéktalanul megvalósította a csalás Btk. 373. § (1) bekezdésében meghatározott valamennyi törvényi tényállási elemét. (A Kúria már fentebb rámutatott, hogy az utólagos kármegtérítő magatartás a bűnösség megállapítását nem zárja ki, azonban a büntetés kiszabása során enyhítő körülményként értékelendő.)
- [137] A Kúria nem osztotta a II. rendű vádlott álláspontját abban, hogy a csalási cselekmény vonatkozásában az ítéleti tényállás nem tartalmazza a bűnsegédi elkövetési alakzat megállapítását megalapozó konkrét magatartását. A Kúria a fentebb részletezettek szerint erre indokolásában kitért, egyben megjegyzi, hogy a II. rendű vádlott fellebbezésében megjelölt magatartások alapozták meg e részesi alakzat megállapíthatóságát. A II. rendű vádlottnak az azokat ténybelileg vitató érvelése a megalapozott tényállás alapján nem foghatott helyt.
- [138] A II. rendű vádlott és védője által fellebbezéssel támadható, a II. rendű vádlott bűnösségét bűnsegédként csalás büntetében és 2 rendbeli bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében megállapító, az elsőfokú bírósággal ellentétes másodfokú döntés kapcsán a Kúria megalapozottnak ítélte, hogy a Fővárosi Ítéltábla helytálló indokolással mellőzte az elsőfokú bíróság által rögzített II. tényállási pontból a tévedés megállapíthatóságára vonatkozó ténymegállapításokat az elsőfokú bíróság tényállásából és ez alapján helytállóan vont következtetést a másodfokú bíróság arra is, hogy a II. rendű vádlottnak tudnia kellett, hogy bűncselekmény elkövetésében működik közre.
- [139] A III. rendű vádlottra vonatkozó felülbírálat körében a Kúria a Be. 619. § (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság által megváltoztatott tényállást az elsőfokú ítélet 8. oldal 2. bekezdésében annyiban egészítette ki, hogy a III. rendű vádlott az I. rendű vádlott kérésére és az I. és a II. rendű vádlottak szándékát ismerve írta alá a támogatási szerződéseket.
- [140] Az elsőfokú és másodfokú bíróság által értékelt bizonyítékok alapján a III. rendű vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság tényállása a harmadfokú bíróság által eszközölt kiegészítéssel megalapozott.
- [141] A III. rendű vádlott fellebbezésében az I. rendű és II. rendű vádlott fellebbezésében foglaltakkal egyezően hivatkozott arra, hogy az I. rendű vádlott magatartása a költségvetési csalás büntetése tekintetében az önkéntes eredmény elhárítás megállapítására alkalmas. A Kúria e büntethetőséget megszüntető ok megállapításának kizártságára vonatkozó - a másodfokú bíróság álláspontjával egyező - érvelését már részletesen kifejtette.

- [142] Az elsőfokú és másodfokú bíróság helytálló indokolás mellett, a bizonyítékok okszerű értékelésével állapította meg, hogy a támogatási szerződésben (mellékleteiben), illetve az ahhoz csatolt okiratokban nem meghatározott önerő és megjelölt fedezet nem állt a Kft.2. rendelkezésére, a csatolt szerződések nem voltak valós tartalmúak. A megalapozott tényállás e körben kötötte a harmadfokú bíróságot. Az elsőfokú bíróság ezen túlmenően helyesen a bizonyítékokkal összhangban vont következtetést arra, hogy a támogatási szerződésben vállalt célt sem valósította meg a kft., mely tényállást a másodfokú bíróság is megalapozottnak tartott.
- [143] A III. rendű vádlott által védekezése során, valamint a III. rendű vádlott és védője fellebbezésében hivatkozottak alapján a tévedés megállapítása kizárt.
- [144] A Btk. 20. § (1) bekezdése szerint nem büntethető az elkövető olyan tény miatt, amelyről az elkövetéskor nem tudott .
- [145] Az I. rendű és a III. rendű vádlott érdemi védekezése alapján is megállapítható, hogy a III. rendű vádlott tudta, hogy támogatási szerződést ír alá, így ennek tényében nem tévedett.
- [146] Az első támogatási szerződés, annak mellékletei és az ahhoz csatolt okiratok tartalma tekintetében a III. rendű vádlott védekezése arra irányult - a másodfellebbezésében foglaltakkal egyezően -, hogy ő a kft. valós irányítását nem látta el, a szerződést azért írta alá, mert megbízott a vele rokoni kapcsolatban álló I. rendű vádlott szakértelmében. Ez indokolta azt is, hogy a kft. ügyvezetést rövid időre - az I. rendű vádlott külföldre távozása okából - elvállalta. Hivatkozott arra is, hogy ezt a védekezését az I. rendű vádlott vallomása is alátámasztotta.
- [147] Ha az I. rendű és a III. rendű vádlott nyilatkozatait elfogadva a III. rendű vádlott a Kft.2. ügyvezetését azért vette át, mert az I. rendű vádlott külföldre akart menni, akkor ez a társaság irányításának tényleges átvételét jelentette a III. rendű vádlott vonatkozásában, mert akkor az I. rendű vádlott a kft. napi ügyeinek intézésében és ebből eredően a gazdálkodása irányításában távolléte okából akadályozva lett volna. Ebből okszerűen következik, hogy ebben az esetben a III. rendű vádlottnak a kft. vagyoni helyzetére, gazdálkodására vonatkozó valamennyi adatot, körülményt meg kellett ismernie, így a támogatási szerződés megkötése tekintetében releváns tényekről tudnia kellett, mert ellenkező esetben az I. rendű vádlott távollétében a cég működtetését nem tudna volna elvégezni és a támogatási szerződés tárgyát képező projekt tekintetében nem tudott volna döntést hozni. Ebben az esetben az I. rendű vádlott - esetleges - téves tartalmú tájékoztatásának nincs érdemi jelentősége. Ha az I. rendű és a III. rendű vádlott ez irányú védekezése nem fogadható el, akkor, a gazdasági társaság ügyvezetésének átvételét nem indokolta semmilyen valós tény, és indokolatlan, a gazdálkodást és projekt megvalósítását veszélyeztető volt az I. rendű vádlott részéről az ügyvezető tisztség átadása, míg a III. rendű vádlott részéről annak átvétele, anélkül, hogy a megfelelő ismerettel rendelkezett volna (tájékoztatást kapott volna). Ez utóbbi eset már önmagában mögöttes szándék meglétére ad következtetési alapot.
- [148] Ezen túlmenően a III. rendű vádlott tudta, hogy a kft. ügyvezetőjeként írta alá az első támogatási szerződést.
- [149] A gazdasági társaság ügyvezetője alappal nem hivatkozhat arra, hogy a gazdasági társaság gazdálkodására, a kft. nevében vállalt kötelezettségek tekintetében az általa aláírt szerződésekről tekintetében nem tudott. E körben téves a másodfokú bíróság azon érvelése, hogy a jogszabály nem ismerete nem szolgálhat a tévedés alapjául. A bűncselekmény elkövetésének idején hatályos 2006. évi IV. törvény (továbbiakban: korábbi Gt.) szerint - a jelenleg hatályos Ptk.-val egyezően - a gazdasági társaság ügyvezetését - a gazdasági társaságok egyes formáira vonatkozó rendelkezések szerint - a társaság vezető tisztségviselői vagy a vezető tisztségviselőkből álló testület látja el. A gazdasági társaság ügyvezetésnek minősül a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek törvény vagy a társasági szerződés alapján nem tartoznak a társaság legfőbb szervének vagy más társasági szervnek a hatáskörébe. A korlátozott felelősségű társaság ügyvezetését egy vagy több ügyvezető látja el [21. § (1) és (3) bekezdés]. A vezető

tiszttségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal - és ha e törvény kivételt nem tesz -, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni [korábbi Gt. 30. § (2) bekezdés]. Így a jogszabályi kötelezettsége volt ügyvezetőként a gazdasági társaság érdekében eljárni, ami egyértelműen magában foglalja, hogy a kft. vagyoni helyzetére, gazdálkodására vonatkozó adatokat ismernie kellett és az ügyvezetőként aláírt szerződések tartalmával, az azzal vállalt jogokkal és kötelezettségekkel tisztában kellett lennie.

- [150] Mindezek alapján a ténybeli téves megállapítása kizárt a III. rendű vádlott vonatkozásában. A Kúria utal továbbá arra is, hogy a III. rendű vádlott azt követően is aláírt a Zrt.2.-höz benyújtott, támogatási szerződéses jogviszonyokhoz kapcsolódó okiratokat, amikor már nem volt a kft. ügyvezetője, a III. rendű vádlott tévedésre irányuló védekezése tükrében ez a magatartása nem értelmezhető.
- [151] A III. rendű vádlott védője a társadalomra veszélyességben való védekezésre hivatkozott. A Btk. 20. § (2) bekezdése értelmében nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka volt.
- [152] A Kúria által már kifejtettek kizárják a III. rendű vádlott vonatkozásában a cselekmény társadalomra veszélyességében való tévedés megállapíthatóságát is.
- [153] A III. rendű vádlott tisztában volt azzal, hogy a gazdasági társaság nevében írja alá a szerződést és ezzel jogokat szerez és kötelezettséget vállal a társaság vonatkozásában, mert ellenkező esetben indokolatlan lett volna, hogy a szerződés aláírásában közreműködjön. Atekintetben pedig, hogy a szerződés aláírását megelőzően nem győződött meg a jogügyletre vonatkozó tényekkel nem alapozza meg a társadalomra veszélyességben való tévedés megállapítását. A kft. ügyvezetőjével szemben a korábbi Gt. 30. § (2) bekezdésében előírt jogi kötelezettség alapján pedig nem bír jelentőséggel, hogy a cég gazdálkodására és a támogatási szerződésre vonatkozó információi az I. rendű vádlottól, vagy más forrásból eredtek.
- [154] A Kúria a teljesség érdekében rámutat arra, hogy amennyiben a III. rendű vádlott esetében alapos lett volna a tévedés okából történt felmentés, akkor az már önmagában az I. rendű és a II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását magában hordozta volna, mert kizárólag a bűncselekményre vonatkozó tévedés alapoz meg büntethetőséget kizáró okot.
- [155] A fentiekben kifejtettek alapján a Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság megalapozott tényállás alapján okszerűen és törvényesen vont következtetést a II. tényállási pont vonatkozásában az I. rendű és a II. rendű vádlott bűnösségére a különösen nagy kárt okozó csalás büntetéseben is, melyet a II. rendű vádlott bűnsegédként követett el, míg a III. rendű vádlott vonatkozásában az I. tényállási pontban írt cselekmény tekintetében a költségvetési csalás büntetése kísérletében és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében.
- [156] Ugyanakkor tévedett a másodfokú bíróság a költségvetési csalás büntetése tekintetében a III. rendű vádlott elkövetői alakzatának megállapításakor.
- [157] Az első támogatási szerződést az I. rendű vádlott a gazdasági társaság ügyvezetőjeként írta alá. Az elkövetéskor hatályos, korábbi Ptk. 55. § 2. fordulata értelmében korlátolt felelősségű társaságnál az ügyvezető képviseli a gazdasági társaságot harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és hatóságok előtt, továbbá a jogi személy nevében aláírásra jogosult [korábbi Ptk. 29. § (3) bekezdés 1. mondat]. Ebből következően az első támogatási szerződés vonatkozásában a joghatás kiváltására alkalmas nyilatkozat megtételére az I. rendű vádlott volt jogosult. A III. rendű vádlott által ügyvezetői tisztségének megszűnése után támogatási szerződésekhez kapcsolódó okiratok aláírása - amikor már az I. rendű vádlott volt az ügyvezető - csak szándékerősítő bűnsegédi elkövetői magatartás megállapítását alapozza meg.
- [158] Az első támogatási szerződést az I. rendű vádlott nyújtotta be a Zrt.2.-höz, olyan időpontban,

amikor már a Kft.2. ügyvezetője ő volt, így a III. rendű vádlott a költségvetési csalás büntettét társtettesként követte el, mert a Zrt.2. tévedésbe ejtésében a szerződés ügyvezetőként való aláírásával közreműködött, azonban ezt követően már a későbbi ügyvezető nyújtotta be az okiratokat a sértetthez, ezért az I. és a III. rendű vádlott szándékegységben, egymás tevékenységéről tudva valósította meg a költségvetési csalást. A III. rendű vádlott a további okiratok aláírásával - a fentebb kifejtettek alapján - részesi elkövetői alakzatban működött közre a bűncselekmény elkövetésében. Így az általa megvalósított részcselekmények a Btk. 396. § (1) bekezdésében meghatározott költségvetési csalás részcselekményeit képezik. A törvényi egységben álló részcselekmények esetében a legsúlyosabb elkövetői alakzat megállapítása indokolt, azzal, hogy a bíróság a büntetés kiszabása során enyhítő körülményként értékeli, hogy az elkövetési magatartás részben enyhébb elkövetői alakzatban követte el (BH 1993.72.).

- [159] A III. rendű vádlott vonatkozásában kizárólag a javára került fellebbezés bejelentésre, azonban a súlyosítási tilalmat nem sértette - a büntetés érintetlenül hagyása mellett - a törvényes minősítés megállapítása (BH 2012.255.).
- [160] A fentiekben kifejtettek alapján a Kúria a vádlottak és védőik másodfellebbezését elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.160/2018/24. számú ítéletét I. rendű vádlott, II. rendű vádlott és III. rendű vádlott vonatkozásban a Be. 624. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta az I. rendű és II. rendű vádlott terhére megállapított vagyon elleni bűncselekmény helyes törvényhelyét a Btk. 373. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pontjában jelölte meg a Be. 453. § (6) bekezdése alapján, mivel a Be. 617. § értelmében a harmadfokú bírósági eljárásban a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseket a harmadfokú eljárás szabályaira vonatkozó Be. LXXXVI. Fejezetben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmaznia. A Be. LXXXVI. Fejezete a határozat kijavítására vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, így a Be. 617. § alapján a Be. 453. § (6) bekezdése szerint a harmadfokú eljárásban helye volt.
- [161] III. rendű vádlott terhére megállapított költségvetést károsító bűncselekményt a Btk. 13. § (3) bekezdése szerint társtettesként elkövetettnek minősítette.
- [162] A bíróság I. rendű vádlott védőjének és a II. rendű vádlott Be. 615. § (3) bekezdés b) pontja alapján bejelentett fellebbezését alaposnak tartotta és így a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja értelmében a másodfokú bíróság ítéletével kiszabott büntetést a Be. 618. § (3) bekezdés a) pontjában írt terjedelemben felülbírált és az I. rendű vádlott szabadságvesztés büntetését két évre enyhítette, annak végrehajtását a Btk. 85. § (1) bekezdése értelmében próbaidőre felfüggesztette, melynek tartamát a Btk. 85. § (3) bekezdésében írt keretek között - törvényi maximumban - öt évben állapította meg, és a közügyektől eltiltás mellékbüntetését mellőzte, míg II. rendű terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát a Btk. 81. § (1) bekezdés és (2) bekezdés e) pontjának alkalmazásával egy év hat hónapra enyhítette.
- [163] A büntetés kiszabása tekintetében a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú, és a másodfokú bíróság a bünteteskiszabási körülményeket helyesen felsorolta, azonban az időmúlás tárgyi súlyát az I. és a II. rendű vádlott vonatkozásában nem kellő súllyal értékelte.
- [164] A Kúria maradéktalanul osztotta III. rendű vádlott védőjének e körben kifejtett álláspontját és az Alkotmánybíróság által kifejtett álláspontra való hivatkozását is.
- [165] Az Alkotmánybíróság - a korábbi Be. hatálya idején meghozott - 2/2017. (II. 10.) AB határozatában már rámutatott, hogy „A bíróságnak az ítélet indokolásában - rövidített indokolás esetén is - részleteznie kell továbbá a büntetőeljárás elhúzódására tekintettel a terheltnek nyújtott kedvezményt.”. Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy amennyiben a bíróság a terhelttel szemben kiszabott büntetést vagy intézkedést kifejezetten az eljárás elhúzódására tekintettel enyhíti, ennek indokait az ítélet indokolásában részletesen fejtse ki. Az ítélet indokolásának ebben az esetben tartalmaznia kell, hogy a büntetőjogi jogkövetkezmény enyhítése a büntetőeljárás - terheltnek fel

nem róható - elhúzódása miatt történt. A bíróságnak az ítélet indokolásában - rövidített indokolás esetén is - részleteznie kell a büntetőeljárás elhúzódására tekintettel a terheltnek nyújtott kedvezményt. Így különösen, ha ezen okból a bíróság más büntetési nemet, a büntetés helyett intézkedést alkalmazott vagy a szabadságvesztés végrehajtását felfüggesztette. A bíróságnak rögzítenie kell azt a mértéket is, amellyel a kiszabott büntetést vagy az intézkedést enyhítette." ([96] és [100] bekezdés).

- [166] Egyben leszögezte, hogy „Az EJE az eljárás abszolút időtartamát is vizsgálja, mert előfordulhat olyan eset, hogy az eljárás bizonyos szakaszai megfelelő tempóban haladnak, de annak egésze mégis túllépi az ésszerű időtartamot [legutóbb pl. O'Neill és Lauchlan kontra Egyesült Királyság, [(41516/10, 75702/13), 2016. június 28., 95. pont, Moreno Carmona kontra Spanyolország, (26178/04), 2009. június 9., 63. pont]. Az EJE a 10 év időtartamot megközelítő vagy azt meghaladó büntetőeljárásokat olyan hosszúnak tekinti, amelyek egyértelműen megsértik az EJE 6. cikk 1. bekezdésében foglalt „ésszerű idő” követelményét.”
- [167] A Be. az Alkotmánybíróság és az EJE joggyakorlatával egyező szabályozást tartalmaz, miszerint ha a bíróság a büntetés kiszabásakor enyhítő körülményként figyelembe vette a büntetőeljárás elhúzódását, akkor az erre való utalás az ügydöntő határozat kötelező eleme [Be. 564. § (4) bekezdés b) pont].
- [168] A Kúria a jogszabályi előírásnak megfelelően rögzíti, hogy a vád tárgyává tett cselekmények bonyolultsága, a lefolytatandó bizonyítás terjedelme nem tette indokoltá az elévülési időt jelentősen meghaladó, terhelteknek fel nem róható időmúlást. E tényre tekintettel az I. rendű és a II. rendű vádlott büntetésének enyhítése és az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését tartotta indokoltnak.
- [169] A Btk. 38. § (2) bekezdésének megfelelően rendelkezett az I. rendű vádlott vonatkozásában - a szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése esetén - a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.
- [170] Minderre figyelemmel a Kúria a megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 624. § (1) bekezdése alapján I. rendű és II. rendű vádlott vonatkozásában a büntetés vonatkozásában, míg III. rendű vádlott tekintetében a minősítést érintően megváltoztatta, egyebekben a Be. 623. § szerint helybenhagyta.
- [171] A harmadfokú eljárás során felmerült bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés mind a három vádlott vonatkozásában a Be. 574. § (1) és (4) bekezdésén, a Be. 617. §-ára tekintettel a Be. 613. § (1) bekezdésén alapul.
- [172] Az ítélet ellen a Be. 458. § (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2019. október 29.

. Csák Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.160/2018/24. számú ítélete a Kúria Bhar.I.302/2019/20. számú ítélete folytán 2019. október 29. napján I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlott vonatkozásában jogerős és a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2019. október 29.

. Csák Zsolt s.k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bíróági tisztviselő